

V I E N Y B Ė

1886 DEIMANTINIAI METAI 1961

75 M. 37 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, N. Y.

1961 M. RUGSEJO (SEPTEMBER) 29 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

Pasaulyje

— JAV ambasadorius Bonnoje, Walter C. Dowling, formaliai užtikrino Vakarų Vokietijos vyriausybę, kad Amerikos politika Berlyno ir Vokietijos klausimais nepasikeitusi.

— Guy Mollet vadovaujama socialistų delegacijai prezidentas de Gaulle pareiškė, kad jis tikisi netrukus atnaujinti derybas su Alžyro sukilėliais.

— JAV kongresas paskyrė keturis milijonus dolerių senovės Egipto meno turtams nuo Nilo užliejimo ties statomu Asvano tvenkiniu išgelbėti.

— Šiomis dienomis miręs Sumner Welles, kuris Amerikos spaudoje vadinamas "taikos diplomatu", buvo Pabaltijo valstybių okupacijos nepripažinimo pareiškimo autorius.

— Allen W. Dulles, Central Intelligence Agency direktorius, kurį šiomis dienomis pakeitė John A. McCone, laikomas moderniško špionažo kurėju — elektronų ir satelitų pagalba. Maskvos radijas sako, kad Dulles turėjęs atsistatydinti dėl Kubos invazijos nepasisekimo.

— Dr. C. R. McCullough, buvęs Atominės Energijos Komisionierius, pareiškė, kad Amerikos dujas ir alyvą, kaip šviesos ir šilumos energijos šaltiniu, netrukus pakeis požeminės atominės jėgainės.

Iš literatūros vakaro Brooklyne

Praeitą šeštadienį Brooklyno Lietuvių Pillečių Klubo salėje įvyko literatūros vakaras, kuri buvo surengusi Lietuvių Bendruomenės New Yorko apygardos valdyba. Nuotraukoje — vakaro programos dalyviai: (iš k. į d.) R. Kistielius, A. Šešplaukis, kun. L. Andriekus, K. Grišaitytė, J. Tysliava, O. Balčiūnienė, L. Žitkevičius, P. Jurekus, Pr. Naujokaitis.

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

Dabar

Prezidento Kennedy pastaba, kad "net ir troikos trys arkliai neturi trijų vairuotojų", yra vienas iš tų "deimantėlių", kuriuos jis pabėrė savo kalboje, pasakyoje Jungtinių Tautų pilnaties posėdyje.

Tai Jungtinių Valstybių atsakymas Sovietų Sąjungai, kuri reikalauja, kad Jungtinių Tautų sekretoriatas būtų sudarytas iš trijų asmenų.

Kitais žodžiais, sovietų pasiūlymas amerikiečiams nepriimtinas. Juo labiau, kad tie sekretoriai turėtų būti su veto teise...

Gerai. Bet kaip tada su Jungtinių Tautų taryba, kur veto teise naudojasi tik penki didieji — Jungtinės Valstybės, Didžioji Britanija, Prancūzija, Sovietų Sąjunga ir Kinija?...

Ar šis "arklys", kuriuo savo laikui Lietuvos ir Lenkijos ponai, pasikeisdami, jojo į pragarą, yra geresnis?

Aišku — trys sekretoriai, kaip ir penki didieji, būtų ta pati gūbės, vėžio ir lydekos vežimo istorija.

Kaip ten bebūtų, bet kai penki didieji šokdina beveik šimtą mažųjų, tai žmogus esi priverstas pasidaryti išvadą:

Jungtinės Tautos, kaip ir Tautų Sąjunga, yra karą laimėjusių valstybių teatras, kur didieji vaidina, o mažieji ploja...

Beje, Tautų Sąjunga, kaip ir Jungtinės Tautos, faktiškai buvo Jungtinių Valstybių kūdikis.

Juozas Tysliava

Bet, patekęs tarp dviejų auklių — republikonų ir demokratų partijų, kurioms labiau rūpėjo Amerikos rinkimai, negu pasauliniai arimai, Wilsono kūdikis, kaip žinoma, liko be galvos...

Su atominė bomba rankoje jieškodamas taikos; žmogus verkia, kad jam ant galvos krinta branduolinių sprogimų drumzlės... Branduolinių bombų išmatos krinta kartu su medžių lapais, kartu su rugsėjo žvaigždėmis...

O tuo tarpu, rašant šiuos žodžius, girdėti, kaip kaukia sirenos. Jų kaukimas nustelbia net laukinių žąsų gagenimą padangėje.

Kasmet, kai tik paukščiai pasikelia į šiltus kraštus, iš tų pačių pietų padangės, vienas po kito, atūžia uraganai. Bet žmogus, kuris didžiuojasi atominė energija, kuris sprogdina šimto milijonų tonų dinamito jėgos bombas, nepajėgia sulaikyti to miestų ir kaimų griaujančio uragano.

Uraganai. Vasara baigėsi. Ruduo. Laikas eina.

Ne, laikas stovi toje pačioje vietoje, kur daugiau kaip prieš du tūkstančius metų Aleksandras Didysis, žiurėdamas į žvaigždes skundėsi, kad jam gėda pažvelgti į anuos pasaulius, kai šio pasaulio jis dar neužkariavęs...

Laikas stovi toje pačioje, kur urvinis žmogus grūmėsi su momotais.

Nukelta i 4 psl.

Sukilo prieš Egiptą

Rašant šiuos žodžius, dar nebuvo aišku, kuo baigsis Sirijos sukilimas prieš Egiptą, bet vienas yra įtikra, tai — kad "medaus mėnėsis" tarp dviejų arabiškų kraštų yra baigtas.

Kai 1958 m. Sirija su Egiptu sudarė Jungtinę Arabų Respubliką, Damaske, vyriausiam kariuomenės štabe, sėdėjo jaunas karininkas majoro laipsniu, Abdel Hamid Serraj — faktiškasis krašto valdovas. Jis ir toliau pasilikė Sirijos "provincijos" administracijos prieky, su Jungtinių Arabų Respublikos viceprezidento titulu. Bet praeitą ketvirtadienį tarp Serraj ir prezidento Nasserio Kaire įvyko konfliktas: Nasserio įsakymas apleisti Siriją ir apsigyventi Kaire, Serraj buvo nepriimtinas ir jis tuojau grįžo į Damaską.

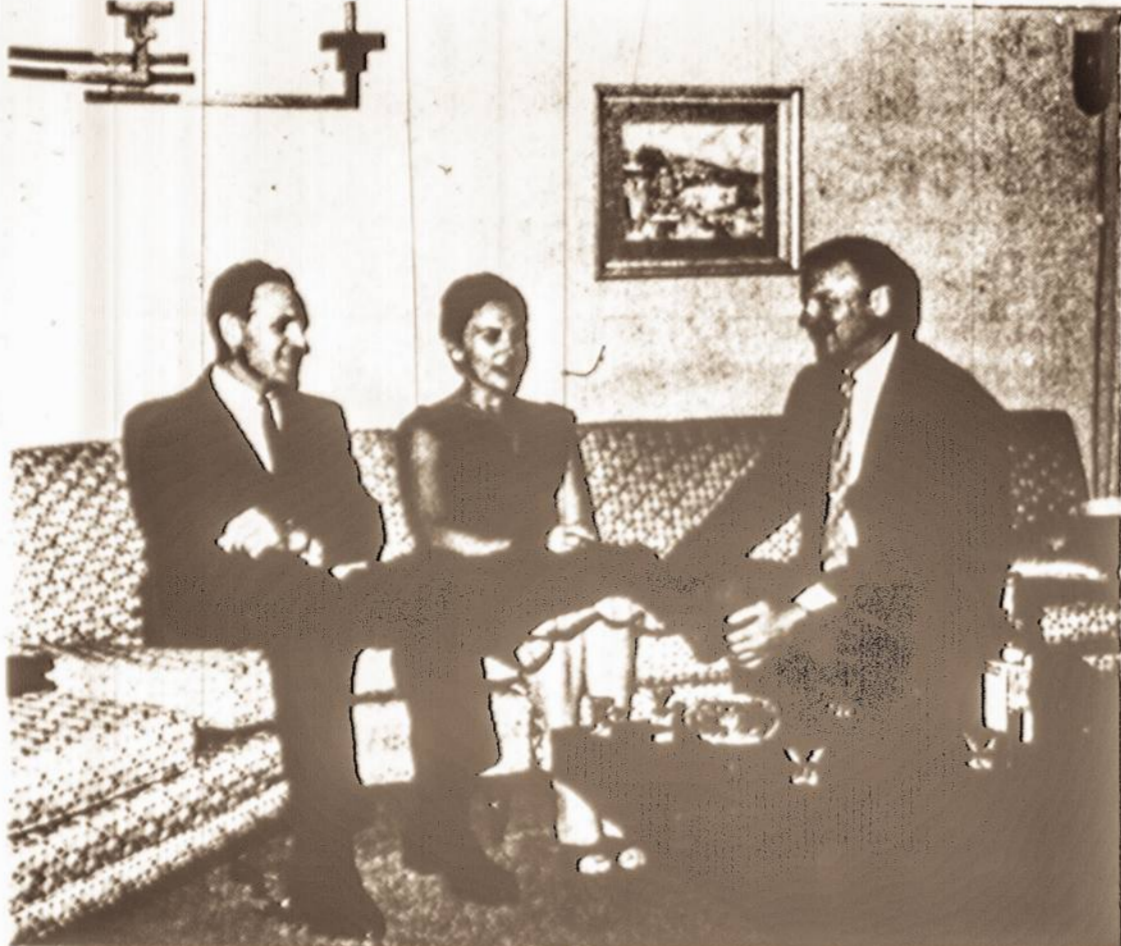
Konfliktas tarp Nasserio ir Serraj, atrodo, buvo ženkliasis pradėto sukilimo, nors sabbet koma, kad nesantaika tarp Damasko ir Kairo jau seniai brendusi. Sirijos veikėjai kaltinę Nasserį kaip "diktatorių" ir satrapą.

Sukilimas, kuris prasidėjo Damaske, yra remiamas Sirijos armijos, aviacijos ir laivyno. Sukilimui vadovaujant aštuoni karininkai. Sakoma, dar prieš sukilimą, Damaske buvo suimtas maršalas Amer, asmeniškasis prezidento Nasserio draugas ir vyriausias Jungtinės Arabų Respublikos armijos vadas. Maršalas Amer faktiškai buvo Nasserio patikėtinis Damaske.

Kaip žinoma, Egiptas su Sirija neturi bendrų sienų. Tarp tų dviejų JAR "provincijų" stovi Izraelis, kuris šį sukilimą dabar labai atidžiai stebi.

Lietuviai Kalifornijoje

Vladas Bakūnas

Seni kovos draugai nuo Baltijos krantų susitinka prie Pacifiko: iš k. i d. - inž. Br. Budginas, A. Budginienė ir Br. Bieliukas. Neseniai Br. Bieliukas su žmona Ligija, iš Richmond Hill, N. Y., viešėjo Kalifornijoje. Bieliukas - vienas iš Vliko steigėjų ir pagrindinio laikraščio redaktorius, Budginas - vienas ryškiųjų pagrindinio asmenybių, Lalsvės Kovotojas. Abu vokiečių gestapo buvo areštuoti, tarpomė po kalėjimus ir ketus - daug laiko praleidę net vienoje celėje. Kartu daug kentėjo, bet kartu abiem ir laimė nusispysojo - abu kartu amerikiečių kariuomenės buvo išlaisvinti vakarų Vokietijoje.

Inž. B. Budgino paskaitos amerikiečiams

Rugsėjo 25 d. Inž. Br. Budginas skaitė paskaitą Douglas Aircraft Co., Santa Monica, Management Club. Tam klubui priklauso visa eilė Douglas kompanijos vadovaujančių asmenų, jų tarpe mokslininkų, inžinierių ir t. t. Pagrindinė inž. Br. Budgino paskaitos mintis buvo: amerikiečiai Pabaltijį gali naudoti kaip ginklą politinėje ofenzyvoje prieš Maskvą.

Tai nebe pirmas (ir ne paskutinis) kartas, kai inž. Br. Budginas su paskaitomis apie Lietuvą ir komunizmą pasirodo aukštuose amerikiečių sluoksniuose. Prieš keletą savaičių jis kalbėjo Los Angeles Down Town Lions klube, o neužilgo kalbės Santa Monikos DAR (Daughters of American Revolution) susirinkime.

Inž. Br. Budgino paskaitos yra milžiniška propaganda Lietuvos bylai, nes prieš pradedant paskaitas, tų klubų pirmininkai pristatydami kalbė-

toją publikai, supažindina ne tik su juo pačiu, bet ir su jo kilimo kraštu - Lietuva. Neseniai inž. Br. Budgino paskaitos proga Santa Monica Rotary Club išleido net specialią spausdintą programą su plačiu Budgino biografijos ir pačios Lietuvos aprašymu. Savo kelti, pačių paskaitų metų, Budginas kaip gabus kalbėtojas Lietuvos bylą paryškina pilnoje šviesoje.

Inž. Br. Budginas dirba Douglas Aircraft Co., prie "SATURN" - "second stage" - projekto, pagal kurį 3 žmonės galės būti pasiųsti į orbitą, o vėliau žmogus nuvežtas į mėnulį ir grąžintas atgal.

Neseniai inž. Br. Budginas su žmona Antanina, kartu su keliais kitais jaonais inžinieriais amerikiečiais, taip pat su žmonomis, praleido atostogas Las Vegas, iš kur jau grįžo ir kaip matome - inž. Br. Budginas vėl pasinėręs darbuose ne tik savo tarnyboje, bet ir visuomenėje.

LIETUVIŲ NĖRA, BET YRA LIETUVOS GATVĖ...

Granada Hills - prabangus Los Angeles priemiestis, susilaukė vienos gatvės - Lithuania Drive vardu. Joje lietuvių negyvena. Tą gauti labai judraus Los Angeles lietuvių kolonijoje rašytojo - žurnalisto Algirdo Gustaičio pastangų dėka. Vos tą rezidencinį distriktą pradėjus planuoti, Alg. Gustaitis, prieš porą metų, suėjo į kontaktą su atatin-kamais Los Angeles miesto pareigūnais (ypač su miesto tarybos nariu Debs), kuriuos jis neužmiršo paklabinti iki paskutiniųjų dienų, kol viena iš (jam duotuose pažaduose) Granada Hills gatvių gavo net ir savo lentelės su Lithuania Dr. vardu.

Vienybės fotoreporteris Leonas Briedis Granada Hills, Calif., prie naujai pastatytos Lietuvos gatvės vardo iškabos.

V. Bakūno reportažas iš Kalifornijos tęsiasi 8 psl.

Ruošiasi Klaipėdos minėjimui

Šiomis dienomis įvyksiamame Los Angeles Mažosios Lietuvos Bičiulų Draugijos valdybos posėdyje aptarta sausio 15 minėjimas (Klaipėdos krašto prisijungimas prie Lietuvos), kuriam numatyta ir apytikrė programa. Minėjimas bus sausio 14 (sekmadienį) 1962 m. Los Angeles lietuvių šv. Kazimiero parapijos salėje. Programoje numatyta platesnis politinio pobūdžio pranešimas Mažosios Lietuvos reikalui. Tam pranešimui padaryti valdyba nutarė pakviesti į Los Angeles atvykti Mažosios Lietuvos Rezistencinio Sąjūdžio prezidento pirmininką - Lietuvos Laisvės Komiteto narį Martyną Braką, berods jau vieną iš labai nedaugelio atstovaujančių seną ir garbingą Mažosios Lietuvos lietuvių šeimą, kurios paskiri nariai yra žuvę kankinto mirtimi net Sibiro taigose.

Minėjimo meninę dalį tvar-

kyti prašytas aktorius G. Veička, kuris tai sukakčiai rašo dramą iš pajūrio žvejų gyvenimo. Iš pokalbių paaiškėjus, kad veikalas bus platus ir ilgas, todėl aktorius žadėjo jį trumpinti. Jei trumpinimas mažintų veikalo literatūrinę vertę - jis bus statomas kita proga ištiesai, o sausio 15 minėjimo proga būtų paruošta koks specialus vaizdelis.

Draugijos pirmininkui Alg. Glaželi išvykus į Aziją, Afriką ir Europą - pirmininko pareigos ir visų reikalų tvarkymas atiteko šių eilučių autoriui, Alg. Glaželi iš tos labai įdomios ir tolimos kelionės grįžus - Lietuvių Namuose bus kviečiamas draugijos narių ir svečių susirinkimas - "mažlietuvių pašnekesių" titulu - kuria proga be tiesioginių reikalų aptarimo girdėsime ir Alg. Glažės kelionės išpūdžį.

Separatizmas plinta...?

Nežlūrint kaip gera ir naujinga (jei būtų priimta) Kuchel - Lipscomb rezolucija, gimusi Los Angeles, bebūtų - ji parodė, kad yra sluoksnių linkusių veikti visai atskirai Lietuvos laisvinimo reikaluose, nesiskaitant su mūsų centriniais "politiniais veiksniais".

Gal būt tos aplinkybės paskatinti ir kiti sluoksniai (sakyčiau, net tie patys bet kitose kėdėse), atrodo, pradeda galvoti, ar net veikti nauja separatizmo kryptimi... Būrent,

čia jau gana plačiai kalbama, kad ruošlama dirva Bendruomenės, BALFO ir ALT-os vietinių skyrių sujungimui "po vienu stogu" - nepriklausomai nuo jokių centrų...

Gal tik gandai, patikėčiau, jei kas sakytų, kad labai nevykę gandai... Bet nesistebėčiau, jei tai pasirodytų ir tikromis pastangomis. Mat, čia beveik išimtinai Bendruomenės, BALFO ir ALTOS vadovybėse vyrauja katalikų veikėjai - respublikonai...

YRA GLOBĖJŲ. BET NĖRA GLOBOS...

Prieš kelis metus čia sustorganizavęs Dramos Mėgėjų Sambūris jautėsi esąs Lietuvių Bendruomenės Los Angeles Apylinkės globoje. Bet gyvenimas praktikoje esąs parodęs, kad jieškolimas užvėjos Bendruomenės globoje nėra pateisinęs sambūrio vilčių ir todėl neseniai įvyksiamame sambūrio susirinkime nutarta eiti savu keliu (... ir vardu) nesurišant savo vardo su bet kokia kita organizacija. Išrinkta ir nauja sambūrio valdyba: pirmininku - V. Dovydaitis (Los Angeles), vicepirm. Vl. Gilyš, sek. L. Žilvičiūtė, išd. Apeikienė, na-

riu - rašytoja Mīckutė - Mitkienė. Savo vardu į Lietuvįškąją publiką išelšančiam sambūriui prieš akis stovi labai darbingas laikotarpis: iki šiol sambūris jau yra daugiau ar mažiau užsilingavęs (pagal kvietimus) net trims draugijoms su scenos veikalais: Mažosios Lietuvos Bičiulų Draugijai, SLA 75 - tai kuopai, Kultūros klubui.

Galutinų susitarimų dar nėra, bet tos užuominos jau rodo draugijų dėmesį sambūriui, o tai jau yra didelė moralinė parama jo savarankiškai veiklai.

Svečiai iš ryto: Br. ir Ligija Bieliukai viešėdami Kalifornijoje buvo sustoję pas savo gimines Kaminskus. Nuotraukoje (Kaminskų rezidencijoje) matome: iš k. i d. - inž. Br. Budginas, L. Bieliukienė, adv. Kaminskas, Kaminskienė, A. Budginienė, Br. Bieliukas.

Tarnauja daugiau, kaip šimtą metų

PASKUTINIŲ NUTARIMU IŠMOKAMI DIVIDENDAI **3 3/4%** I. METUS

Dividendai apskaičiuojami metų ketvirčiais dviems metams ar daugiau (3 1/2% reguliaraus plus 1/2% specialaus).

3 1/2% per metus *Reguliarus metų ketvirčio dividendas*

Nuo DEPOZITO-DIENOS Apskaičiuojama METŲ KETVIRČIAIS

Užeikite, rašykite ar telefonuokite bet kuriam mūsų skyriui

THE KINGS COUNTY SAVINGS BANK
A MUTUAL BANK

"...kur jūsų pinigai tarnauja tik JUMS!"
BROOKLYN, NEW YORK

Eastern Parkway Office: 539 Eastern Parkway at Nostrand Ave. Nuo pirm. iki penktadienio 9 v. r. - 3 v. p. p. Pirm. vak. nuo 5 - 8 v. v. PResident 3-7000
Broadway Office: 135 Broadway at Bedford Avenue Nuo antr. iki penkt. 9 v. r. - 3 v. p. p. Pirm. nuo 9 v. r. - 7 v. v. STagg 2-6676
Member Federal Deposit Insurance Corporation

Lietuviškoje Chicagoje

Br. Gustaitienė, Liet. Gailestingųjų Seserų S-gos pirm., po sunkios operacijos, guli Central Community ligoninėje.

Pedagoginis Lituanistikos Institutas pradėjo mokslą rugsėjo 16 d. su 27 naujoms studentėms.

A. Gulbinskas, Vasario 16 gimnazijos rėmėjų kom. pirm., buvo apvogtas: iš jo buto išnešti du geri fotoaparatai.

Muz. J. Bertulio jubiliejinis minėjimas įvyks spalio 7 d., 6:30 v. v. Jaunimo namuose.

A. Brazis ir P. Bičkienė dainuos Liet. Vyčių Choro koncerte lapkričio 12, Jaunimo Centre.

Sol. L. Bildušienė išpildys programą Lietuvos sukilimo minėjime spalio 1 d. Dariaus ir Girėno posto salėje.

Dr. A. Zotovas su žmona Aldona persikėlė iš Clevelando į Chicago. Dr. Zotovas dirba Cook County ligoninėje.

ALT konferencija įvyks spalio 22 d. Jaunimo Centre.

Pov. Kesiūnas, žurnalistų vakarui paaukojo 150 dol. vertės paveikslą "Spalvingas ruduo".

Ona Krikščionienė, istorikė, grįžo iš ligoninės ir gydosi namuose, dr. Šabanienės priežiūroje.

Ona Mikužienė, SLA išdo globėjos Efroninos Mikužlūtės motina, mirė rugsėjo 21 d.

B. R. Petkevičius, Crane Savings prezidentas, grįžo iš Lietuvos, kur jis praleido penkias dienas.

Stasys Balzėkas su žmona šiomis dienomis grįžo iš kelionės po Europą.

St. Citvaras, solistas, buvęs čekagietis, su Kazokų chorą išvyko gastrolėms po Europą.

Vyt. Multolis, iš Detroito, praeitą savaitgalį lankėsi Chicagoje ir dalyvavo pusbrolio inž. Vyteno Dirčio vestuvėse.

B. P. T. Krivulės klubo valdybos rinkimai bus spalio 8 d. Jaunimo namuose.

Povilas Dirkis, Matas Naujokas ir Alfonsas Rimas, buvę 1941 metų partizanų tarybos nariai, dabar gyvena Chicagoje.

Teodoras Blinstrubas atsiskaitė organizuoti ALTS Chicago apygardą. Kiek pirmiau tas pats Blinstrubas atsiskaitė kandidatuoti į ALTS pirmininkus ir dar vėliau - į Amerikos Lietuvių Bendruomenės naujos centro valdybos pirmininkus.

A. Janukaitis - ALTS Chicago skyriaus pirmininkas, organizuoja trijų skyrių narių (Chicago, East Chicago ir Cicero) sąskrydį, spalio 28 Pakšto salėje. Bus referatas ir diskusijos viena labai aktualia Chicago lietuviams tema. Bus mėginė dalis, šokiai, užkandžiai ir gėrimai. Smulkiau bus pranešta vėliau.

Inž. Donatas Bielskus plačiai aprašė kas ir kaip sumanė steigti tą slaptąjį dainų šventės komitetą VIENYBĖS rugsėjo 8 laidoje. Nė vienas iš ten suminėtu asmenų iki šiol nieko nepaneigė. Įdomu, kad pagal to straipsnio tvirtinimus, kai kurie asmenys, kurie dabar "balsiai" jieško kas tą slaptąjį komitetą kūrė, buvo... jo steigėjų tarpe. Bielskaus straipsnį verta skaityti.

Antanas Gintneris, LŽS Chicago skyriaus pirmininkas, persikėlė į savo namus. Dabar jo adresas: 3221 W. 61st St., Chicago 29, Ill. Jo telefonas pasiliko tas pats: HE 6-1691. Primitina, kad Gintneris yra taip pat Balfo Chicago apskrities valdybos vicepirmininkas ir nemokamas reikalų vedėjas.

Ed. Šulaitis ir jo žmona susilaukė pirmagimio sūnaus. Pulkio buvo krikštytos. Suprantama. Ed. Šulaitis šiuo laiką yra bene pats populiariausias lietuvis žurnalistas JAV. Jis čia išaušo, čia mokslus išėjo, JAV kariuomenėje atitarnavo ir pasiliko nepalaužiamas lietuvis ir talentuotas žurnalistas. Jis redaguoja net du skyrius Drauge. Jis yra Lietuvių Žurnalistų Sąjungos Chicago skyriaus valdybos parengimų vadovas. Vargiai kas tokioms pareigoms labiau tiktų, kaip Šulaitis populiariausias. Šulaitis straipsniai ir sporto apžvalgos nuolat rodomi Vienybėje.

Dr. Ona Sruogienė (medicinos daktarė) su savo seserimi Adele Slavinskaite (Loretto ligoninės registruota gail. sesele) išvyko iš Cicero viename mėnesiui atostogų į Kaliforniją pas savo ištekęsias dukteris Viltą Kevalaitienę, kuri su šeima jau metal kaip išikūrė Santa Monicoje. Ten jas laukia anūkė Tutytė ir anūkas Andriukas. Dr. Sruogienė yra Vienybės bendradarbiu dr. Kazio Sruogos žmona, buvusi Slavinskaitė.

P. K.

Prie žurnalistų garbės stalo (iš kairės į dešinę) J. Jasaitis - naujasis JAV LB centro valdybos pirmininkas, Nijolė Baronienė. Nijolės vyras - rašytojas ir Draugo redaktorius Aloyzas Baronas klausosi E. Stelmokaitės akordeono garsų, per rugsėjo 23 d. Chicago lietuvių žurnalistų spaudos balių.

Prie Vienybės - dr. Kazio Sruogos globojamo - stalo (iš kairės į dešinę) - Ign. Andrašiūnas (deja nuotrauka išėjo perpus), Dalia Bobelienė, Edvardas Šulaitis, dr. Kazys Sruoga, dr. Domas Giedraitis, dr. Kazys Bobelis, Elena Giedraitienė ir Vyt. Končius. Nuotraukoje nėra: Zuzanos Juškevičienės (Alvudo pirmininkės), Kazio Ječiaus (negalėjo atvykti dėl susirgimo) ir Vinco Kazlausko - svečio iš Kalifornijos, kurs labai gerai atsiliepią apie Vienybę ir tuojau prisijungė prie Vienybės stalo. Kazlauskas yra teisininkas. Kalifornijoje gyvena nuo 1947 metų ir verčiasi nekilnojamo turto prekyba. Uoliai dalyvauja visuomenės gyvenime. Dažnai lankosi Chicagoje. Šį kartą atvyko į savo krikšto dukters Nijolės Kazlauskaitės-Kalvaitienės vestuves, o Spaudos baliuje, per loteriją laimėjo puikų paveikslą.

Zalatorius nuotraukos

BUVO DAUG SVEČIŲ SPAUDOS BALIJE

Rugsėjo 23 d. įvyko jau trečias iš eilės metinis spaudos balius, kurį surengė Lietuvių Žurnalistų Sąjungos Chicago skyrius. Į tą tradicinį spaudos balių kasmet vis daugiau svečių atsilanko. Šiemet buvo daugiausia. Pilna Pakšto salė (tiesa, nelabai didelė) ir vėliau pristigo net stalų. Programai vadovavo Miss Lithuania - Genė Antanaitytė. Programa, nors ir be didžiųjų žvaigždžių, buvo nauja, originali ir trumpa. Klausytojai plojo. Smarkokai taip pat paplota Vaičiūnui už fejtoną, o daugiausia tai Baronui už linksmus bet kritiškus kupletus. Baronas "perleido" per savo kupletus kiekvieną LŽS Chicago skyriaus valdybos narį atskirai. Ir dar pridėjo

Povilą Dirki. Buvo paprašytas duoti tuos kupletus nusiųsti Vienybei bet nedavė.

Daugumas svečių buvo pasiskirstę stalais. Pirmoje eilėje, žinoma, garbės svečių stalas, Vienybės, Laisvosios Lietuvos, Chicago, Cicero ir East Chicago tautininkų stalai, Zalatoriaus - karalienių stalas (mat, prie stalo turėjo savo sostus karalienė Miss Lithuania - Genė Antanaitytė ir praėjusių metų spaudos baliaus karalienė - Birutė Antanaitytė, dabar jau tapusi Zalatorienė), Šulaičio, Gintnerio, Vaičiūno ir kiti stalai.

Gintneris ir Šulaitis rūpinosi bendra tvarka ir nuotaika, Zalatorius visą laiką fotografavo, Zalatorienė be atvangos pardavinėjo įvairios lai-

mės bilietus, o Vaičiūnas dirgavo barą.

Negalima praleisti nepadėkojus Draugui ir Vienybei, kurie daugiausia reklamavo šį balių.

Plačiau apie programos vykdymo ir kitus baliaus taktininkus praneš vėliau patys atsakomingi baliaus rengėjai. Šį kartą tik trumpai, kad dar suspėjus į šį Vienybės numerį.

JURGIS KLIUKAS

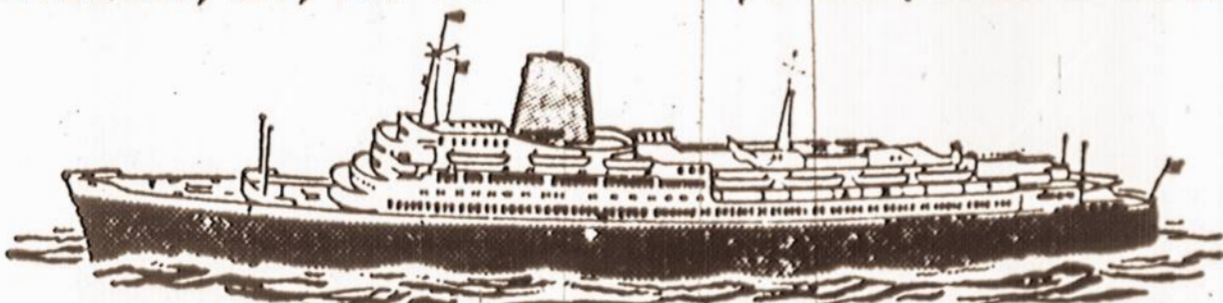
Vytautas Zalatorius, LŽS Chicago skyriaus valdybos pirmasis vicepirmininkas, darys pranešimą apie reportažų rašymą Draugo bendradarbių klubo nariams. Zalatorius yra taip pat ir šio klubo valdybos narys, Amerikoje baigęs žurnalistikos mokslus.

Jonas Vaičiūnas, Lietuvių Bendruomenės Chicago apygardos informacinės komisijos pirmininkas, žurnalistų susirinkime užklaustas kaip ten ištikrųjų buvo su tuo slaptuoju dainų šventės komitetu. Vaičiūnas pasakė maždaug taip: Vyrai, to ko jūs norite aš jums nepasakysiu. Pasakysiu, kad dainų šventės oficialus komitetas iki šiol negalėjo susirinkti posėdžio, nes jo narių dalis vis dar atostogauja. (Salėje juokas). Kas sudarė tą menamą slaptą komitetą nei aš, nei apygarda nežino. Galimas dalykas, kad tas viešasis komitetas patsai sudarė tą slaptą komitetą kokiems nors slapstiems uždaviniams atlikti. Salė prapliupo juoku ir pradėjo ploti. Vaičiūnas atsisėdo.

P. K.

Joseph Andrusis
TRAVEL BUREAU

87-09 Jamaica Avenue
Woodhaven, 21, N. Y.

PERKANT - PARDUODANT - NAMUS AR IŠNUOMOJANT BUTUS, APDRAUDOS, federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymu, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders) ir įvairiausių kitais reikalais, kreipkitės

HAVEN REALTY & INSURANCE

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y. TEL. VIRGINIA 7-4477
Kasdien nuo 9 val. r. iki 9 v. v. Sekm. nuo 1 v. p. p. iki 5 v. v.

Telefonas
VI 7-4477

BILIETAI PARDUODAMI
visomis susisiekimo priemonėmis
į visas pasaulio vietas

GINTARAS
Lietuvos auksas

Įvairiausios gintarinės dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.
80-19 31st Avenue
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. HA 9-5855

Pasiekama: auto iki 31 Ave. Northern Blvd. IND subway iki Roosevelt Ave. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

VIENYBĖ

1886 DEIMANTINIAI METAI 1961

192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7257

Dabar

Atkelta is 1 psl.

Anie priešistoriniai gyvuliai išnyko, bet žmogus, bijodamas savęs, grįžta atgal į urvą... Ir kiekvieną kartą, kai tik ima kaukti tos sirenos, žmogaus pasąmonėje atsiliepią urvinis žmogus, kuris, rodos, sakyte sako:

"Aš ruošiuosi kovai su savo paties sukurtais momutais."

Tokios mintys skverbiasi į galvą, klausant Jungtinių Tautų kalbėtojų apie "taikos kareivius".

Taika ir kareiviai, tai — kaip vanduo ir ugnis, arba kaip giedra ir uraganas — nesuderinamos sąvokos.

Žmogus, savo dvasios gelmėse, tebėra laukinis.

Tuo pačiu laiku, kai Jungtinės Tautos rinkosi savo "pilnaties posėdžio", netoli tos vietos, New Yorke, susirinko pavergtųjų arba komunistų valdomų tautų atstovų seimas, kuriam, beje, iki šiol pirmininkavo mūsiškis Vaclovas Sidzikauskas.

Aplamai, šiame "šimto milijonų" vardu kalbančiųjų seime lietuviai ne paskutinėje vietoje. Priešingai — prelato Jono Balkūno kalba, pasakyta sesijos atidaryme, sakoma, pasiekusi net Jungtinių Tautų delegatų ausis...

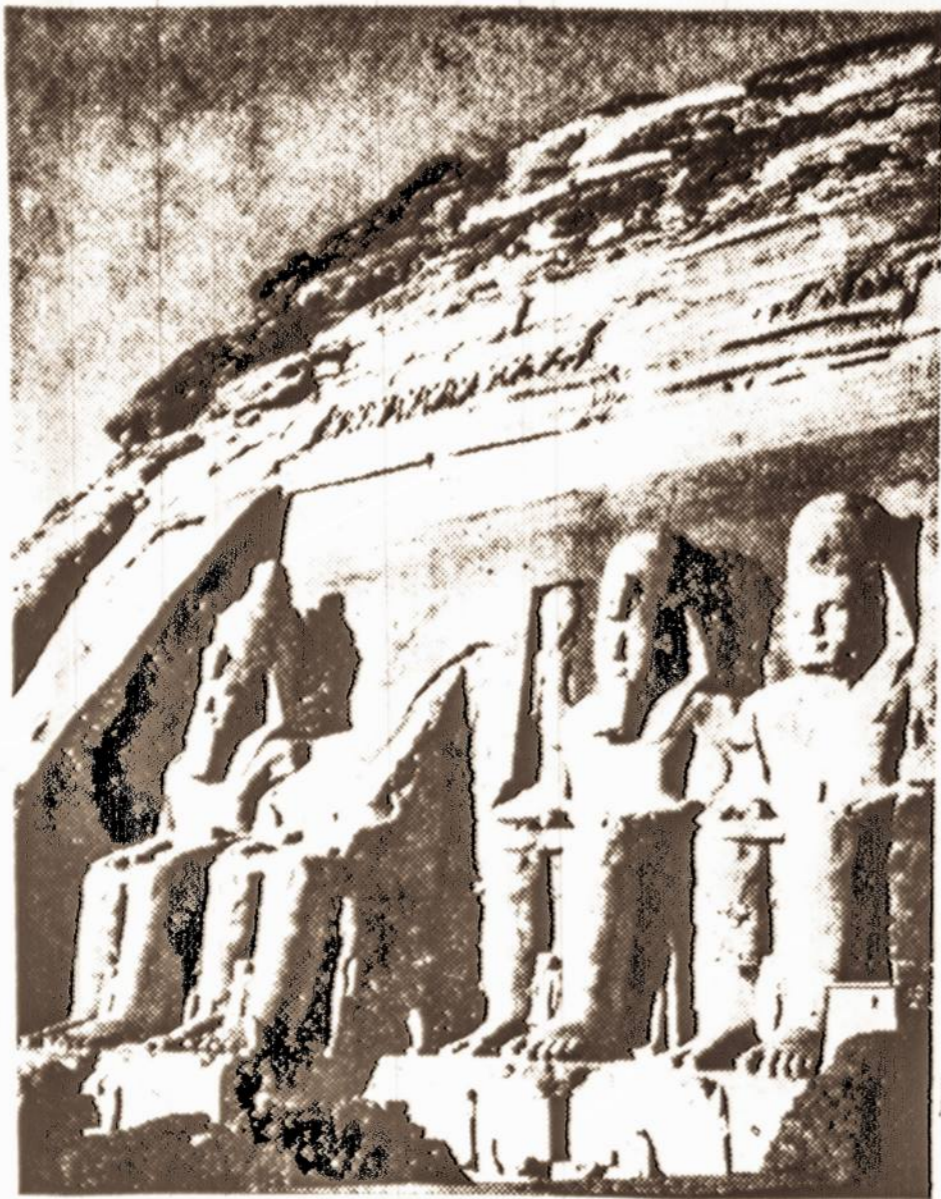
Bet dr. A. Trimako kalboje šį kartą buvo girdima gana stipri pesimizmo gaida. Jis pareiškė:

"... Mūsų kovojančios už laisvę tautos nėra ligi šiol susilaukusios jokio Vakarų kvietimo prisidėti prie jų gretų, nei gavusios patikinimą, kad Vakarai iškels mūsų laisvės bylą Jungtinėse Tautose. Tokia nelemta laisvojo pasaulio laikysena slėgia laisvės kovotojus ir silpnina jų pasitikėjimą Vakarų politikų pareiškimais. Vakarai ligi šiol, deja, nieko nėra padarę pavergtiesiems padėti ir jų bylai įtraukti į Vakarų politinės veiklos programą, nepaisant visų sovietų imperialistinių iššūkių."

Taip kalbėjo Lietuvos delegacijos narys dr. A. Trimakas, kuris kartu yra ir VLIK'o pirmininkas.

Tokios tokelės iš Pavergtųjų Seimo. Negeresnės nuotaikos ir Europos Laisvės Komitete, kurio vadovybė neseniai sumažino — pusiau nukirsdama — lietuvių, latvių ir estų personalą...

Bet, kita vertus, kiek Jungtinės Tautos, pačios iki kaklo paskendusios bėdose, gali padėti Pavergtųjų Europos Tautų Seimui? Juo labiau, kad, išskyrus Pabaltijo tautas, visi "pavergtieji" priklauso ir Jungtinių Tautų šeimai...

Kai Nilo tvenkinys Sudano pasienyje bus baigtas, ši senovės Egipto šventykla bus užlieta, todėl dabar Jungtinės Tautos skubina ją išgelbėti.

"BUTI AR NEBŪTI?"

V. Tysliavienė

Vos keletą mėnesių beliko iki 1962 metų vasario 10 dienos, kada VIENYBĖ — seniausias lietuvių laikraštis pasaulyje — pradės savo 76 gyvavimo metus.

Dabartiniai Vienybės leidėjai, daugiau kaip 25 metus aukojęsi laikraščio leidimui, deimantinę jo sukaktį atžymėjo kaip pridera — garbingai ir iškilmingai. Naujos technikos dėka, magnetinėse juostose buvo įrekorduota tų iškilmių programa, kuri ateinančioms kartoms perduos — kaip VIENYBĖ buvo sutelkusi stipriausius lietuviškus talentus savo 75 metų sukakčiai paminėti. Toje programoje dalyvavo neseniai tragiškai žuvęs rašytojas Antanas Škėma... Hollywoodo aktorė Rūta Lee Kilmontė... Artistas Stasys Pilka... Operetės choras... Matulaitienės tautinių šokių grupė... Akordeonistas Charles Daubaras... Arfistė Carol Cheleden... Solistė Aldona Stempuzienė... Pianistas Antanas Smetona... Vladas Jakubėnas su simfonijos orkestru...

Iš savo pusės, Vienybės leidėjai padarė viską, kad seniausio lietuvių laikraščio pasaulyje sukaktis būtų atžymėta pagal dabartinių laikų kultūringojo pasaulio tradicijas.

Bet ką yra padariusios Amerikos lietuvių kolonijos, kurioms Vienybė tarnauja nuo pat savo įsikurimo, kad ši sukaktis būtų atžymėta? Ar bent viena jų surengė VIENYBĖS DEIMANTINIO JUBILIEJAUS MINEJIMĄ?

Deja...

Kai mažame Pensilvanijos miestelyje pradėjo eiti Vienybė Lietuvniškų, visoje Amerikoje tada dar nebuvo nė vienos lietuviškos parapijos. Viena kita draugija vos pradėjo kurtis, o apie lietuvių bendruomenę tada dar negalėjo būti ir kalbos. Pati tų laikų išeivių tėvynė tada dar neturėjo jokios laisvės — nei žodžio, nei spaudos, nei susirinkimų...

Tokiose sąlygose, prieš 75 metus, Plymouth, Pa., įsikūrė Vienybė Lietuvniškų, kurios pastogėje buvo pradėta organizuoti dabartinis Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, pirmoji lietuvių parapija, pirmieji lietuvių maldos namai. Pavyzdžiui, Vienybė Lietuvniškų tada (1886 m. birželio 22 d.) rašė: "Turyme nodieja,

jog ne vienas kurys tiki in Dieva ir nory jo garbes," neatsimes no pamaczes, ale isz mielasirdistes atsus kelis centus arba ir dolerus ant afieros del bažnyczios."

Taigi, neginčijamas faktas, kaip anais laikais Vienybei rūpėjo lietuvių vienybė Amerikoje. Per tuos 75 metus, Vienybė rūpinosi visais gyvybiniais lietuvių reikalais ne tik čia, bet ir Lietuvoje. Pagaliau ne paslaptis, kad iš dalies Vienybės agitacijos dėka, šio kontinento krantus galėjo pasiekti ir naujoji lietuvių ateivių banga...

Bet... Ar nors viena tų naujų pokario ateivių organizacijų, kurioms Vienybė taip pat plačiai atidarė savo skiltis, teikėsi paminėti šio laikraščio sukaktį?

Deja, ne...

Ar galima stebėtis, kad Vienybės leidėjai, šiais deimantiniais laikraščio metais, nežiūri į Amerikos lietuvių ateitį su tokiu pasitikėjimu, kaip prieš 25 metus?

Senieji Vienybės skaitytojai, kurių dauguma yra sulaukusi savo gyvenimo rudens, šiandien kaip lapai krinta iš prenumeratorių sąrašo. Savo vaikų neišmokę lietuviškai skaityti jie nepalieka įpėdinių. Nespėję tėvų palaidoti, tie senųjų Vienybės skaitytojų vaikai rašo: "Please do not send the Vienybe. Our parents are dead. There's no one who can read this Lithuanian newspaper..."

O kaip su naujaisiais ateiviais?

Deja, jie taip smarkiai amerikonėja, kad, anot P. J. Žiūrio, per dešimtmetį prarado tai, ką senieji Amerikos lietuviai yra sukūrę per 50 metų...

Vienybė Lietuvniškų džiugauja, kad jos leidėjų bei redaktorių sumanyto lietuvių susivienijimo idėja buvo apvainikuota gausiu "draugysčių delegatų seimu", įvykusi 1886 m. lapkričio 22 d. Plymouth. Tai buvo dabartinių susivienijimų — tautiško ir katalikiško — kartu su Vienybe paminėjusių deimantines sukaktis užuomazga. Bet Vienybė, kaip ir mūsų susivienijimai, kaip ir visas lietuviškas gyvenimas Amerikoje, šiandien stovi prieš hamletišką "BŪTI ar NEBŪTI" klausimą.

Mums rašo...

Ir man, iš visų lietuviškų laikraščių, labiausiai patinka Vienybė, šiais metais mininti savo deimantinę sukaktį. Nuosirdžiai linkiu jai sulaukti 100 metų. Amerikos lietuviams yra didelė garbė turėti tokį laikraštį, kaip Vienybė, kuris sulaukė 75 metų. Juk tai yra seniausias lietuviškas laikraštis pasaulyje...

JONAS SLAIČIUNAS
Lowell, Mass.

Vienybės pastaba dėl dr. Z. Danilevičiaus ginčo su Jonu Soliūnu atkreipė ir mano dėmesį. Būdamas priešingas socialinei medicinai, dr. Danilevičius sako: "Aš netikiu, kad visi žmonės virš 65 metų yra neturtingi."

Socialinės medicinos pagalbos įstatymas talkomas tik tiems, kuriems ji yra reikalinga. Jungtinėse Valstybėse yra tūkstančiai tokių, kurie sulaukė 65 m. amžiaus,

turi ne tik milijonus, bet ir šimtus milijonų dolerių. Bet taip pat yra milijonai tokių, kurie jokių sutaupytų neturi ir todėl jiems medicinos pagalba būtinai reikalinga. Be to, yra milijonai dirbančių, kurių savaitinė alga apie 50 dol. Ar jie daug gali sutaupyti senatvės amžiu? Pagaliau, kokias sutaupas gali pasidėti lietuviškų laikraščių leidėjai ir kartu su jais dirbantieji?

Šiems klausimams dr. Z. Danilevičius, atrodo, yra užsimerkęs.

K. J. PAULASKAS
Woodhaven, N. Y.

VIENYBĖ, 1961 m. rugsėjo 29 d.

J. ŠIAUČIŪNAS

Kodėl krikščionybė neišgelbėjo nuo komunizmo?

TOKI KLAUSIMĄ AIŠKINO LAISVOSIOS LIETUVOS REDAKTORIUS A. J. KAULĖNAS LIETUVIŲ ŽURNALISTŲ SAJUNGOS CHICAGOS SKYRIAUS SUSIRINKIME. ANTROSIOJŲ DAINŲ ŠVENTĖS SLAPTASAI KOMITETAS IR LIETUVIŲ SUPERŽURNALISTŲ ORGANIZAVIMAS SUKĖLĖ (TEN PAT) JSIDĖMĖTINŲ PAREIŠKIMŲ.

Tartum atsiliepdamas į kun. Vytauto Bagdonavičiaus MIC paskaitą (skaitytą Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos suvažiavime) apie marksizmą, Lietuvos Žurnalistų sąjungos Chicago skyriaus pirmininkas Antanas Gintneris — pakvietė Kaulėną (Laisvosios Lietuvos redaktorių), kurs rugsėjo 16 d. mėgino, kaip ir kun. Bagdonavičius, išsiaiškinti kodėl marksizmas taip vilioja mases į save.

Tiesa, Kaulėno paskaita buvo pavadinta: "Epochos sukuriuose". Kaulėnas atstovavo nuomonę, kad pyktis ir neapykanta labiau skatina kūrybą ir pažangą negu taika ir meilė. Davė daugybę pavyzdžių. Negalėjo, supranta, nepaliesi ir įvairių religijų. Pasakė, kad, pavyzdžiui, garbiosios Azijos tikybos tūkstančiams metų užmigdė Indus ir Kinus. Gi karvingasis Mahometo tikėjimas davė arabams pasaulinio mąsto laimėjimų.

Krikščionybė smerkia neapykantą — skelbia meilę ir taiką. Šioje žemėje skurstantiems ir vargstantiems krikščionybė žada po mirties dangaus palaimą. Komunizmas priešingai — skelbia neapykantą net savo tėvams. Komunizmas skelbia medžiaginį rojų šioje žemėje visiems. O svarbiausia, krikščionybė per daug pavėluotai susirūpino darbo žmonių gerove. Marksizmas jau pirmavo — taip mano Kaulėnas. Žinoma, čia tik mažas gabaliukas Kaulėno pabertų minčių ir samprotavimų. Jie įdomūs, nors ir gerokai ginčytini. Kaulėnas artistas, režisorius ir, žinoma, išpūdingas modernus kalbėtojas. Publikai patiko.

Žurnalistų pirmininkas Antanas Gintneris iškėlė antrosios dainų šventės antrojo — slapto komiteto neteisėtumą ir dėl to gresiantį pavojų prarasti visuomenės pasitikėjimą. Buvo balsų, kad būtina kuo greičiausiai reikalą išaiškinti, jei bus nusikalta asmenys — juos nubausti ir apie tai viešai paskelbti. Tik tuo būdu bus grąžintas visuomenės pasitikėjimas organizuotam lietuviškam patriotiškam darbui. Tokią pažūrą la-

biausiai rėmė redaktorių Kaulėnas.

Šių elučių autorius siūlė žurnalistams neužsimti kaltininkų įžeidimo. Tai ne žurnalistų uždavinys. Žurnalistai ir neturi pakankamai tam priemonių. Jis siūlė tik pasvarstyti klausimą — kas geriau visuomenė — ar kad nuo jos sleptami kokie nors blogi visuomenės veikėjų darbai ar kad jie iškeliami viešumon? Tai, žinoma, liečia cenzūros klausimą. Gintneris pranešė kad netrukus bus specialiai paskaita cenzūros reikalui. Todėl tas ginčas baigtas be jokio nutarimo.

Pirmininkas Gintneris priminė, kad jau kelintą kartą spaudoje pasirodė žinutės apie dar vieną lietuvių žurnalistų organizacijos steigimą. Jis, Gintneris, net girdėjęs ir gaudus, kad Lietuvos Žurnalistų Sąjungos Chicago skyrius jau likviduojasi. Koks čia reikalas ir kaip į tai reikėtų

reaguoti? — klausia Gintneris susirinkimo.

Šiuo klausimu kilo ir karštesnių pasisakymų. Šių elučių autorius, kaip buvęs pirmutinis skyriaus pirmininkas ir dabartinis antrasis vicepirmininkas ra proga pateikė tokių informacijų. Jau seniau (prieš pora metų) kai kurie lietuviai žurnalistai reišė didelio apgailėstavimo, kad mūsų skyriaus nariai esą labai prastų kvalifikacijų žurnalistai. Dabar vėl tokius apgailėstavimus esu išklausęs. Prieš porą savaitių gavau slaptą siūlymą "tarpininkauti" kad mūsų skyrius likviduotų — net nepareikšdamas priežasties. Tada būsiąs įsteigtas aukštai kvalifikuotų žurnalistų skyrius. Susirinkimas nutarė paskelbti spaudoje, kad jis ne svarsto savo likvidacijos klausimo ir tokios iniciatyvos nėra girdėjęs.

Savo laiku vieno laikraščio redaktoriui buvo patarta neliesi kas šventa. Reiškia neliesi ir klaidų tame šventume.

Sėdžiu prie rašomojo stalelio ir girdžiu šunelis loja už durų. Jis prašosi įleidžiamas. Jis myli mane, jis visad prie mane, jis visad prie manęs. Jis palydi mane, kai aš einu iš namų ir džiaugiasi, kai grįžtu. Žinau, jis liūdės, kai aš, išėjęs negrįšiu. Žinoma, jis nesupras, kad aš ne savo valia tai padariau. Žinau, jis pyks ir aplos tuos kurie blizgančiame vežime išsivež mane. Man galima bus jo. Juokinga sakyti, kad bus galima vien tik šunelio. Ne, bus galima daug ko, skaudžiai galima.

Kur aš tada būsiu? — Nežinau, o turėčiau žinoti. Juk sukrovėme turtus, nupirkome namus, aprūpinome kasdienine duona ir pasakėme: Gyvenkite, mokykite, aiškinkite, iš kur atėjome ir kur nueisime. Deja, jie laikosi praeities žmogaus paliktų klaidų. Šeimoje gimė silpnas kūdikis. Skubėkite, vežkite, pakrikštyti, nes jei mirs be krikšto, bus baudžiamas už pirmųjų tėvų kaltę — pasakė. Žmonėmis, kurie baudžia vaikus už tėvų kaltę, mes piktinamės, bet mes su malonumu šitą dėmę priskyrėme kūrėjui.

Pildamas pelenus ant galvos, kalbėjo: "Iš dulkės parėjai, i dulkę ir pavirsi, o tavo siela už

kūno nuodėmės degs amžiname pragare." Kūnas, viso pikto kaltininkas, pavirs i dulkę, o nekalta siela degs amžiname pragare. Kokia baisi netiesa!

Žmogus bijosi palikti šį gyvenimą dėl to, kad antrojo gyvenimo skelbėjai jį įbaugino.

- Aš sukūriau gamtą ir šakiau ją veikti visus, neaplenkiant didelių ir mažų sąlygų, šakiau saulei kaitinti vandenį ir žemei, kad išleitu iš jų gyvybę. Ir išėjo įvairi gyvybė, keltėsi, tobulėjo iki žmogaus pavidalo. Tada aš jam šakiau: Visad darysi gera, o vengsi bloga, už gera bus atlyginta geru, už bloga — blogu. Kokis tas atlyginimas bus, niekam nebuvo ir nėra leista žinoti. Tu būsi didelis savo kieme, bet dulkė gamtoje, jei tau buvo leista išsiskirti iš kitų gyvių, jei būsi vertas ir antrame gyvenime, būsi išskirtas ir nepavirsi i dulkę.

Ir gyveno žmogus ir darė gero, kol pulkybė neužvaldė jo. Trokšdamas garbės ir lengvos duonos, jis iškreipė Kūrėjo nuostatus, nupiešdamas baisiausiomis kančiomis antrąjį žmogaus gyvenimą. Šių skelbiamų kančių dėka atsirado dvarai, auksiniai sostai, spindinčios karūnos ant galvų.

Paukščiai turi lizdus, lapės urvus, tik žmogaus sūnus neturi kur galvos priglausti."

IŠ PO MANO BALANOS

Tesinys

Morkus

Pradėdavo su "Sėjau rūtą", "Vai darian dariau lyseles", "Už Nemunėlio and akmenėlio". Šias dainas visi mokėjo. Vienok laikėsi Petrukos pėdų. Ji, matyk, geriausiai gaidą išvesdavo.

Nubodus paskui Petruką tūpčioti, kas sau imdavosi ką gali parodyti. Iš atskirų kakarinių, kaip iš maišo, pabirdavo dainos iki tol negirdėtos ir rašte nepažymėtos. Žirgelis: balnelis, pentinėliai, kamanėlės, pasagėlės. Bernelis jauteliai, žagrelė, dalgelė. Mergelė: darželis, grėblelis, šaudyklėlė, skietas, nytyš, drobė. Piemenėlis: basas, sušalęs, vargdienėlis. Jai nekalbant apie rūtą, mėtą, žalios lankos baltą dobilėlį.

Baigiamas popietis savo rūšies šokiais. Paprastam suktiniui nebuvo vietos. Sukinėtas pavieniui. Bet aršiausia — visame palivarke nebuvo jokio muzikanto. Tatgi šokta pritariant dainai. Šokių vardai irgi buvo ypatingi: Trikojis, Spragilas, Mikita. Jau tik Mikitą šiek tiek atmenu. Jį geriausiai nuriesdavo Klimas.

Pasiimdavo paprastą kačergą ir per ją į priekį ir atgal šokinėdamas, numodavo ore vingius ne bet kam galimus, šio šokio visi nekantriai laukdavo. Atidžiai sekė ir delnų plojimu džiugiai pritarėdavo.

Vargai pagimdo galiūnus, anot Maironio.

Vienas iš Kasparaučiznos bernų vadindavosi Viktoras. Bet kadangi tai buvo nepaprasto malonumo jaunikaitis, vadindavo jį Viktorėliu. Gi aš, negalėdamas išstarti, praminiau jį Vištorėliu. Ypač man Vištorėlis buvo begalo palankus. Užsisodinęs ant arklio, pajodinėdavo. Įsisodinęs vežimam pavežiodavo. Ve dėl ko savo akutės visada kreipdavau į jį.

Kartą važiuojam mudu. Vištorėlis vairuoja arklius stačias. Gi aš kitam vežimo gale, įsikibęs į leiterius, sėdžiu. Tur būt važiuvom šieno, kadangi Vištorėlis buvo iki juosmens plikas.

Nei iš šio nei iš to, atšokuoja raitas viso Aniškio vyriausias ūkvedys — Žonca. Ir, ištiesęs bizūną, pradeda kapoti Vištorėlį tiesiai per plikus pečius. Aš nusigandęs nesavu balsu suspiegiu Vištorėlis irgi

suriko: ponuli, ponuli, daugiau taip nedarysiu! Ponulis ir man bizūną parodęs, kad nutilčiau, vėl kaip vėjas laukais nudūmė.

Už ką Vištorėlį Žonca taip žiaūriai plakė, jau nebeatrėnu. Atmenu tik tiek, kad paskui ant pečių gyvos Žaidzos atsivėrė ir Vištorėlį gailėstingos mamytės žaliais gysločiais gydė kokį laiką.

Ko neužsimiršau ir niekad neužsimiršiu, tai to ponulis. Mano manymu, tai nepakenčiamas išsireiškimas. Nuo to laiko, jokio lietuvių ponu nevadinau ir vadinti neketinu.

Kai Lietuva išsinėrė iš nelaisvės grandinių, jos sūnus ir dukros suskubo namo grįžti iš svetimų pastogių. Daugiausia iš Rusijos. Tiesa, jų širdys buvo lietuviškos, bet užtatgi galvos jau maskoliškos. Ilgi plaukai, pariestai ūsai, cigarėtė po nosimi, ilga barzda, lazdukė rankoj. Ir, kaip matai, pateko pareigūnų viršūnėms. Iš to netikėto džiaugsmo, pradėjo sirgučiuoti puikybės kvaituliu. Tuoju vadinosi ponais. Šiuo kvaituliu, kaip matai, visa Lietuva nualpo. Ir dar kartą lietuvis laisvėje didžiosi nelaisvės išmatomis.

Svietur atsidūrę lietuviai ponų jau buvo atsikratę. Pavadinti Amerikos lietuvių ponu, reišė susilaukti dūlios po nosimi.

Bet štai ve ir dar kartą grįžta Lietuvon nelaukti ponai. Vietiniams ponams darosi ankšta. Ir dar kartą tenka bėgti per rubežius. Argi ne tragedija? Palieka viską: turtą, tėviškę, laisvę, Lietuvą. Ne vienas tik su apatiniais marškimiais iš ponų rojaus išstrūksta. O betgi ten toli, svetiname krašte, tik ant pliko lauko atsikliuvęs, save ponu, ponia, ponaičiu, panele vadina. "Ridi, Pagliaccio!"

Berods, ponas tikro lietuvių sąmonę nuo amžių neramina. Velionis Jaunius, matyt, pono šalininkas, ramino lietuvius, aiškindamas, kad ponas kilęs iš graikų kalbos — paz, paza, pan, pats. O kadangi graikų kalba lietuvių kalbai artima, pan esąs daugiau lietuviškas, negu lenkiškas žodis.

Bus daugiau

MUMS RAŠO:

Rugpiūčio 25 Vieniybėje tilpo straipsnis "Skandalas Dainų Šventės Komite", kuriame buvo rašoma apie II Amerikos ir Kanados lietuvių dainų šventę įvykusią liepos 2 d. Chicagoje, sužinojau, kad buvo atspausdinti antri blankai anglų kalboje su antrašte Lithuanian Song Festival Committee, ir šant i šio komiteto asmenų sudėti ir mano pavardė. Šiuo pranešu, kad apie ta komitetą nieko nežinau ir mano pavardę piktnaudojant laikau didžiai žemu darbu.

Juozas Bubelis
Chicago, Ill.

Nuo baudžiatvės iki Antrosios Dainų Šventės Chicagoje

JUOZAS STROLIA

Šiemet sukako 100 metų, kaip Rusijos caras išleido manifestą, panaikinantį baudžiatvę. Manifestas pavėluotai buvo skaitomas ir Lietuvos valsčiuose ir bažnyčiose. Tai buvo džiaugsmo diena — pagaliau atgauta laisvė nepriklausyti dvaro, pono, jo urėdų ir tįjū, čaižiųjų baudžiatvinko nugarai! Bet netrukė ir tokių žmonių kurie gailėjosi ir verkė: Kaip mes dabar gyvensime be pono? Ponas, nors ir apkuldavo, bet buvo toks geras, geras...

Lietuvos kraštą užgriuvus kuriai nors nelaimėi — marui, badui arba karui — visi vargai slėgdavo sunkiausiai baudžiatvinko pečius. Ponas ir iš karų grįždavo apdovanotas už baudžiatvinkų krauju laimėtas kovas. Baudžiatvinko žygių niekas nė žodžiu nepaminėdavo.

Tai buvo seniai... Šiandien jau šimtas metų, kaip lietuvius keliauja per pasaulį laisvas nuo baudžiatvės. Tik keista, kad jo žingsnis vis dar tebedyldi kažkoks baudžiatvės laikų praeikimas, verčias jį garbinti daugiausia tai, kas ne lietuvio sukurta, bet kitataučio įpiršta. Būdinga, kad skai-

tydami mūsų aukšto rango karių atsiminimus, mes ir ten susiduriame su panašia netolimos istorijos tiesa, kad kai lietuvių — lenkų kare Lietuvos "maršalai", ant greityjų pagamintų grandinių ir leitenantų laipsniais, nugali lenkus, tai už tuos žygius aukso karūdu apdovanojamas mūsų metu ramiai sau pas lenką dvarininką medžiojęs karluomenės vadas.

Nutyla karai. Lietuva pradeda ramų kūrybingą gyvenimą. Kyla medžiaginė ir dvasinė kultūra. Tačiau baudžiatvės dvasia vis dar išsiveržia tai šen, tai ten. Kultūros, ypač teatro ir muzikos meno srityse mūsų spauda daugiau linkniuoja kitataučius, atkviestuosius variagus. Jei variagai kuriame nors darbe nedalyvauja, tai pagarbinama sava, prie darbo nė piršto nepridėjusi, bekylanti naujoji bajorija. Kas neprisimena nepriklausomos Lietuvos spaudoje tūpusių "recenzijų": "X koncertas praėjo labai kultūringai. Pirmose klausytojų eilėse matėsi ponas apskrities komendantas ir ponas apskrities viršininkas su ponomis... Ponių X, X vedamas bufetas davė tiek tai pelno..." Kokla koncerto programa, kas ir kaip ją atliko — nė žodžio. Ir kam to reikia? Programą

Antrosios Dainų Šventės jungtinis choras ir jo dirigentai: (iš kairės į dešinę) K. Steponavičius, S. Gailevičius, J. Gaidelis, S. Sodeika, prof. J. Žilėvičius, Alice Stephens, A. Aleksis, B. Budriūnas, A. Mikulskis, V. Jakubėnas.

V. Juknevičiaus nuotrauka

išpildė juk baudžiatvinkų vaikaliai, jų choras, kažkokie vaidilos arba solistai be laipsnių, be savo automobilių...

Atvykęs į JAV, kur yra žodžio, spaudos, sąžinės ir kitos laisvės, lietuvis vis dar negali atsipalaiduoti nuo pono bizonu įskiepytosios diktatūros

dvasios, nuo pamėgimo to, kas yra svetima, kas nėra lietuviška, nes lietuviška daugeliui dar pasiliko identiška su "chamiška — muzikiška".

Prieš keliolika metų naujieji mūsų atelviai vyko į šią šalį karingai nusiteikę "išmokyti" senąją lietuvių kartą lietuvių kalbos ir lietuviškumo. Per tą laiką buvo išleista ir spaudinių. Jų tarpe jaunimui, skautams ir suaugusiems dainynų ir religinių giesmynų. Be to, išleistos serijos lietuviškų patefono plokštelių (rekordų), o Chicagoje pastatyta keletas operų. Ir t. t.

Bet senųjų lietuvių naujieji geriau lietuviškai neišmokė, o gal tik atbaidė nuo to, kas lietuviška. O nemaža jų pačių dalis, tarytum, laivai be vairo, netrukus ėmė plaukti ištautėjimo srovės nešami. Jų vaikai dažniausiai lietuviškai nebekalba ir netiki tėvų pasakoms apie lietuvių kultūros lobius. Ir kaip gi tikės, jei jaunimui ir moksleivijai dainų rinkiniuose prikišta kitų tautų dainų, jei apie 80%? O gal net daugiau, lietuvių bažnyčiose lietuviškai giedamų giesmių yra sena, tarytum, Jadvygos krautis, lenkų dovana, jei iš lietuviškų plokštelių skamba čigonų, rusų, lenkų, vokiečių dainos, nors kaip mes besistengtume jas vadinti dainomis arba atsiminimais iš Lietuvos, kai tuo tarpu savo tautos ir savų kompozitorių kuriniai yra kraunami į muzikologijos archyvus? Mūsų laimėjimai operos srityje yra pasigėrėtini, bet sakoma, kad tik dėl operos kai kurie Chicago lietuvių chorai sunykę, o ligi šiol pastatytosios operos buvo ir tebėra sukurtos vis dėlto daug.

Nukelta i 7 psl.

V. Maželio nuotrauka

Susimastę muzikai. Kairėje - komp. Vladas Jakubėnas, dešinėje muz. Alfonsas Mikulskis.

MUZIKA TARYBINEJE LIETUVOJE

NAUJASIS SEZONAS VALST. FILHARMONIJOJE

Vilniuje leidžiamas Literatūra ir Menas savitraštis praneša, kad Valst. Filharmonija pradėjo naują sezoną su nusipelnusio liaudies dainų ir šokių ansamblio koncertu. Rugsėjo 23 vyko simfoninis koncertas, diriguojamas prof. B. Dvariono, ir dalyvaujant chorui bei solistams: prancūzų smuikininkė Daniel Artur, dainininkai A. Repšytė ir A. Kanlava.

Filharmonijos direktorius ir meno vadovas B. Federavičius laikraščio atstovui pareiškė, kad šiame sezone numatyta daugiau negu tūkstanti du šimtai koncertų, iš kurių apie 400 bus kaimo vietovėse.

Simfoninio orkestro ataskaitiniame koncerte pirmą kartą

praskambės Shostakovičiaus Vienuoliktoji simfonija, to paties autoriaus koncertus smuikui ir fortepijonui, Tschalkovskio, Sibelijaus, Berlioz, Bethoveno, Bacho, Mozarto kūriniai.

Choras paruos naujas Lietuvos kompozitorių dainas, Balsio kantatiną, Kavecko kantatą, Bethoveno Devintąją simfoniją, Mozarto "Requiem", Haydn "Metų laikus" ir kt.

Taip pat bus surengti autoriniai kompozitorių Balsio ir Ešpajaus koncertai, Šimkaus, Borodino, Glinkos ir Dvoržako kūrinų koncertai. Taip pat Laurušo, Rekašiaus, Paketūro, Bražinsko, Makačino, Barkausko, Kairiūkščio ir kitų autorių kūriniai.

Styginis kvartetas savo ataskaitiniame koncerte pagros Shostakovičiaus ir Gaižausko kvartetus, o kamerinis orkestras — Dvariono koncertą fortepijonui su kameriniu orkestru ir Juzeliūno koncertą — poemą. Su savo rečitaliais pasirodys smuikininkai Livontas ir Paulauskas, violončelistas Bertovskis, pianistai Digrys ir Končius, dainininkas Noreika ir kiti atlikėjai.

Iš užsienio Filharmonijoje koncertuos JAV styginis kvartetas, austrų smuikininkas Odnošosovas, turkų smuikininkė Suna-Kun, čekų violončelistas Večlomovo, brazilų pianistas Estrelas ir kt. muzikai.

JUILLIARD KVARTETAS KONCERTUOS VILNIUJE

New Yorko Juilliard Kvartetas, kuris išvyksta gastrolėms į Sovietų Sąjungą, koncertuos ir Lietuvoje. Vienintelis to Kvarteto pasirodymas bus Valst. Filharmonijoje, Vilniuje, spalio 26 d.

V. Zalatoriaus nuotrauka

Muzikų susirinkime pas J. Kreivėną, Cicerio, III. matėsi keli nemuzikai ir puiki nuotaika. Nuotraukoje iš dešinės: dr. L. Šimutis, jaun., J. Bertulis, J. Zdanius, B. Zalatorienė, Ed. Šulaitis.

Aleksis Rannit yra paskirtas Yale Universiteto Rytų Europos Kolekcijų konservatorium ir vyr. tyrinėtoju mokslininku su ordinario profesoriaus statusu. Kartu jis yra išrinktas Yale Universiteto Tarybos nariu. Tai nebe vienas aukščiausių akademių pripažinimų šiame krašte, ypač turint galvoj, kad Yale yra vienas geriausių Amerikos universitetų. Aleksis Rannit, kuris būdamas New Yorko Centrinės Bibliotekos tarnyboje, nemažai pasitarnavo lietuvių grafikos ir knygų kolekcijos praplėtimui, nori ir Yale Universitete sukurti reikšmingą lietuviškos kultūros dokumentavimo rinkinį.

Dail. Alf. Dargis, kurio darbų paroda atidaroma spalio 6 dieną Rochesterio Meno galerijoje, Rochester, N. Y. Plačiau apie dail. Dargį ir jo parodą - vėliau.

NUO BAUDŽIAVOS IKI... Atkelta iš 6 psl.

gliau italų, bet ne lietuvių tautos garbei kelti.

Čia suminėtos sritys mūsų spaudoje buvo paskelbtos kaip lietuvių kultūros laimėjimai. Tačiau ar ne keista, kad niekas iš nešališkų kritikų negirdėjo šiais baudžiamos panaikinimo sukakties metais Chicagoje įvykusios lietuvių dainų šventės ir iki šiol dar niekas spaudoje neįvertino meninės, t. y. jos esminės pusės. Ar gi iš tikrųjų pas mus tokia muzikos kritikos ubagyستė, kad dainų šventės dalyviai, prasilenkdami su meno ir žurnalistikos etika, patys pradėtų rašyti savo darbų įvertinimus? Tiesa, atsirado kritikų. "mačiusių" dainų šventę, mačiusių kelneriškus chorvedžių švarkus, bet ir tie "matytojai" nematė ir neatjautė, kai žymi dalis choristų po daugelio nervingų programos rengimo vakarų ir keliolikos išsvargintos, netrupų kalbų metu buvo priverstos atsistoti ten, kur jos stovėjo

— ant dulkėmis padengtų laiptų — ir kantriai laukti kada gi pagaliau prasidės pati dainų šventė. Ne viena jų, palikusi mažus vaikus arba tiesiog iš dirbtuvės, yra skubėjusi — kai kada net į kitą miestą — į choro repeticijas. Visi jie bėgo patarnauti savo tautos vardui ir parodyti beretėjančioms lietuviškai galvojančioms jaunimo gretoms kas dar yra lietuviška, kas yra mūsų nuosavas dainos menas, nežiūrint, kad būta ir tokių chorvedžių, kurie jas kartais karvėmis ir kitais vardais pavadinavę. Chorų pastangų ir afektų vaisių ne tik kad niekas neįvertino, bet, atrodo, kad ne nepastebėjo, tuo tarpu kai viskas kita buvo aprašyta ir pasakytosios kalbos perspaudintos.

Nuo baudžiamos laikų mus skiria šimtas metų, bet, atrodo, kad baudžiamos dvasia dar ir šiandien vis padvelkia mūsų tautos gyvenime, o ypač mūsų nuosavo lietuviškojo muzikos — dainos meno labirintuose...

VIENYBĖ, 1961 m. rugsėjo 29 d.

RUDUO ŽEMĖJE

Išbučiuok vėjau dūkdamas
Jos vistančius pečius,
Venatę žemės jusdamas
Ir sielvartus visus.

Nugirdyti ją svaiguliu
Pavasario dienų.
Nešt vaisių metas baigėsi
Po želmeniu nauju.

Pagroki karklų stygomis,
Vilnis sukelki ežere,
Kol žemė neužnaigusi
Po juoda vėduokle.

Vis jaunas neataušęs tu.
Viršūnėse kalnų
Bedugnės atsišaukia tau
Šimtais, šimtais aidų.

Kotryna Grigaitytė

Dail. A. Tamošaitienė

ARTEJANTIS VIESULAS

A. TAMOŠAITIENĖS KŪRYBOS PARODA CHICAGOJE

Šiuo metu Čiurlionio galerijoje, Jaunimo Centre, Chicagoje, vyksta dailininkės Anastazijos Tamošaitienės paveikslų paroda, sukėlus lietuviuose nepaprastai didelį susidomėjimą. Apie šią savo kūrybinu poleklu taip skirtingą dailininkę, Kazys Veselka parodos kataloge taip sako:

"A. Tamošaitienės paveikslų pasaulis yra specifinis: vienas ir nepakartojamas, bet, atsiskiusi nuo gamtos ir daiktų kopijavimo, savaip traktuodama tapybines plokštumas, spalvų ir linijų ritmą - dailininkė savo kūrybine vizija mums atskleidžia naują universalią dimensiją - meninę tikrovę, kuri jau yra ir mūsų visų žmogiškos būties, jos nerimo ir vienumos dalis."

Dailininkė A. Tamošaitienė, kuri Kanados ir Amerikos lietuvių visuomenė yra žinoma ir kaip tautinių kostiumų audėja, gyvena Montrealy. Tamošaitienė gimusi Vainute, Žemaitijoje. Baigusi dailės mokyklą Kaune, ji studijavo Švedijoje ir Austrijoje. Dailininkė dalyvavo daugelyje parodų Lietuvoje ir užsienyje -- Kaune, Paryžiuje, Berlyne, New Yorke, Montrealy ir kitur.

Dailininkės Anastazijos Tamošaitienės paveikslų paroda Chicagoje tęsis iki spalio 8 d.

Dailininkė Anastazija Tamošaitienė

Dail. A. Tamošaitienė

SPALVŲ LOZIAI

ORGANIZUOJAMAS NAUJAS VAIDINTOJŲ SAMBŪRIS

ELIZABETH, N. J. — LB Elizabethe apylinkė, norėdama lietuvių jaunimui suteikti sąlygas pažinti lietuvių žodžio meną, organizuoja vaidintojų sambūrį.

Į sambūrį kviečiamas visų New Jersey apylinkių jaunimas, kuris nori scenoje vaidinti. Mielai kviečiami ir vyresnieji, kurie anksčiau yra vaidinę.

Visi norintieji sambūry dalyvauti, registruojasi laiškais, arba asmeniškai pas studentą Antaną Monkų: 418 Madison Ave., Elizabeth, N.J. Telefonas: EL 5-7508.

Sambūriui vadovaus profesionalus aktorius.

Pirmas sambūrio susirinkimas įvyksta spalio 14, šeštadienį, 6 val. vak. Lietuvių Laisvės salėje (balkone), 269 Second Street, Elizabeth, N.J. APYLINKĖS VALDYBA

J. Pautėnįs, dailininkas, kaip pranešama iš Waterbury, Conn., turėjęs sėkmingą savo parodą: parduota už du tūkstančius dolerių paveikslų.

L. Briedžio nuotrauka

Los Angeles, Calif., veikianti Susivienijimo Liet. Amerikoje 75 kuopa šiemet atšventė 55 metų kuopos veikimo sukaktį Jubiliejus buvo paminėtas vasario mėn. iškilmingu susirinkimu ir koncertu. Rugsėjo mėn. kuopos surengtas piknikas sutraukė daug publikos. Kuopa dabar turi daugiau kaip 200 narių. Nuotraukoje - grupė daug pasidarbavusių piknike. Iš dešinės į kairę: P. Žilinskas, P. Glaveckienė, F. Collins, O. Macėnienė, A. Biekša, M. Biekšienė, E. Šulcienė, K. Kirilauskas Ona Kasman (vlešnia iš Chicagos).

Čikagiečiai ir detroitiečiai atostogauja prie Pacifiko: Budgino rezidencijoje Santa Monikoje - nuotraukoje iš k. į d.: Rozalija Milišienė (Budginienės mamytė) iš Detroito, Dalia Kulvelytė (Budginienės sesers duktė) iš Detroito, A. Budginienė ir inž. B. Budgino pusbrolis Petras Balandis iš Chicagos.

Iš Kalifornijos...

Atkelta iš 2 psl.

NAUJAS INFORMACIJOS SALTINIS?

Vietinės informacijos čia daugiausia patiekia lietuvių sv. Kazimiero parapijos periodinis laikraštėlis Lietuvių Žinios, skaitytojų turįs net toli už parapijos ribų ir paskui Br. Gedimino lietuviškoji radijo valandėlė. Be to, yra dar tautininkų leidžiamas, partiniams reikalingas skirtas, neprofitinis leidinys Kalifornijos Aidai. Kaip tik paskutinėmis dienomis, teko patirti, esąs išspręstas klausimas naujo informacijos šaltinio - periodinio leidinio (vietinei informacijai) kuriam leisti ir redaguoti sudarytas pradinis kolektyvas.

VĖL GINTARINIS "LENCIUGĖLIS"...

Kaip jau daug metų iš eilės, taip ir šiemet, Los Angeles miesto Tarptautinis Institutas rengia vadinamą Tarptautinę Dieną spalio 7 ir 8. Ta proga Lietuvių Bendruomenės apylinkės valdybos, daugiausia pirmininko inž. J. Motiejūno pastangų dėka, pasirodys ir lietuviai - su tautiniais šokiais ir tautodailės parodėle. Tautinių šokių grupė, dalyvaujanti šios Tarptautinės Dienos programoje, vadovaujama Danutė Vebellūnaitė, o tautodailės parodėlę sutiko parengti arch. Edm. Arbas.

GAUSI VASARA PIKNIKAIMS...

Vargiai kuriais paskutiniaisiais metais čia buvo tiek gausu piknikų, kiek šią vasarą. Berods jau porą mėnesių kiekvieną sekmadienį vyksta lietuvių piknikai - toj pačioj vietoj. Lietuvių Pillečių klubas, per piknikus kelias lėšas vien savo "smaguraviams", neatsisakė pikniko parengimo net tą sekmadienį, kai Bendruomenė rengė Kalifornijos Lietuvių Dieną.

Berods (taip bent galima spėti) paskutinis piknikas įvyks spalio 8 d. Jį rengia lietuviškoji radijo valandėlė ir reikia manyti, bus pats didžiausias piknikas.

NAUJI METAI?

Taigi, kad nauji 1962 metai beveik čia pat. Jų sutikimui rengiamasi jau dabar. Vienintelis, savo gausumu, prabangumu ir pakilumu naujų metų sutikimas, šioje lietuvių kolonijoje, bus tas, kurį rengia Amerikos Lietuvių Bendruomenės Los Angeles apylinkė, ukrainiečių salėje. Bilietai jau spausdinami ir staliukų užsakymai jau priimami. Tai bus, berods, pats didžiausias ir trukmingiausias naujųjų metų sutikimas mūsų kolonijos istorijoje. Ir pats vieninteliausias, nes salė talpina apie 500 sėdimų vietų.

KAIP GULBĖS JIEŠKOJO ŽALTYČIO EŽERĄ...

Vienas Lietuvos komunistų laikraštis rašo:

Lazdijų rajono "Žaliosios" kolūkio teritorijoje, Palių pelkėse, kurios jungiasi su Žuvinto ežeru, šiais metais perėjo dvi poros gulbių. Vienas lizdas buvo sunaikintas (manoma, kad tai padarė usūriniai šunys), tačiau antrame išaugo penki gulbiukai. Nusekus vandeniui, gulbių šeima pragyventi pasidarė sunku ir nesaugu. Ir štai kolūkiečiai Z. Krupavičius ir A. Valatkevičius pamatė einančius pėsčius gulbiną ir gulbę, kurie nešė ant nubarų mažus gulbiukus. Paukščiai keliavo link Žaltyčio ežero, kuris nuo šios vietos buvo už penkių kilometrų. Kolūkiečiams pagallo, kad gulbės palieką jų kraštą, ir visą šeimą sugrąžino atgal, į senąjį lizdą. Tačiau po savaitės gulbės vėl buvo pastebėtos keliaujant link Žaltyčio ežero pro kolūkio sandėlį. Kolūkiečiai suprato, kad bus neįmanoma išlaikyti gulbes ir nutarė joms padėti nukeliauti. Gulbių šeima buvo paimta ir nugabenta į Žaltytį. Įdomu tai, kad, priėjus ir paėmus gulbes, jos visai nesipriešino, tik žvalgėsi į savo mažylis.

Šiuo metu stebima, kaip gyvena ir jaučiasi naujieji Žaltyčio gyventojai.

Jonas Vosylus, ilgametis Vlenybės skaitytojas New Britain, Conn., 48 metus išdirbęs toje pačioje pramonės įmonėje, šiomis dienomis išėjo į pensiją. Aple tą patį laiką jam sukako 70 metų amžiaus. Atvykęs iš Lietuvos 1910 m., J. Vosylus visą laiką gyveno New Britaine kur dalyvauja Varpo klube, SLA kuopoje ir kitose draugijose. Yra nuoširdus Vlenybės rėmėjas.

ANONIMAS ANONIMĄ MOKO

Kalifornijoje gyvenantis rašėlyva J. Ko, Draugo 219 nr. moko anonimą Kirka. Nei kiek nėra geresnis mokytojas, pasirašęs J. Viekšniu. Anonimas anonimą moko!

J. Viekšnio plunksna Kristaus mokslui priešingu įtūžimų dergla visus ne jo garbinamai šventuolių partijai priklausančius. J. Viekšnys neapkenčia kitaip galvojančių, ypatinai tautinės ar liberalinės pakraipos veikėjų. Dėl to dažnai už anonimų slapstosi.

B. KERUTIS

VIENYBĖ

The Oldest Lithuanian newspaper, established by Juozas Paukstys in 1886, is published weekly by Juozas Tysliava at 192 Highland Blvd., Brooklyn 7 N. Y. Tel. AP 7-7257. Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Advertising rates on application.

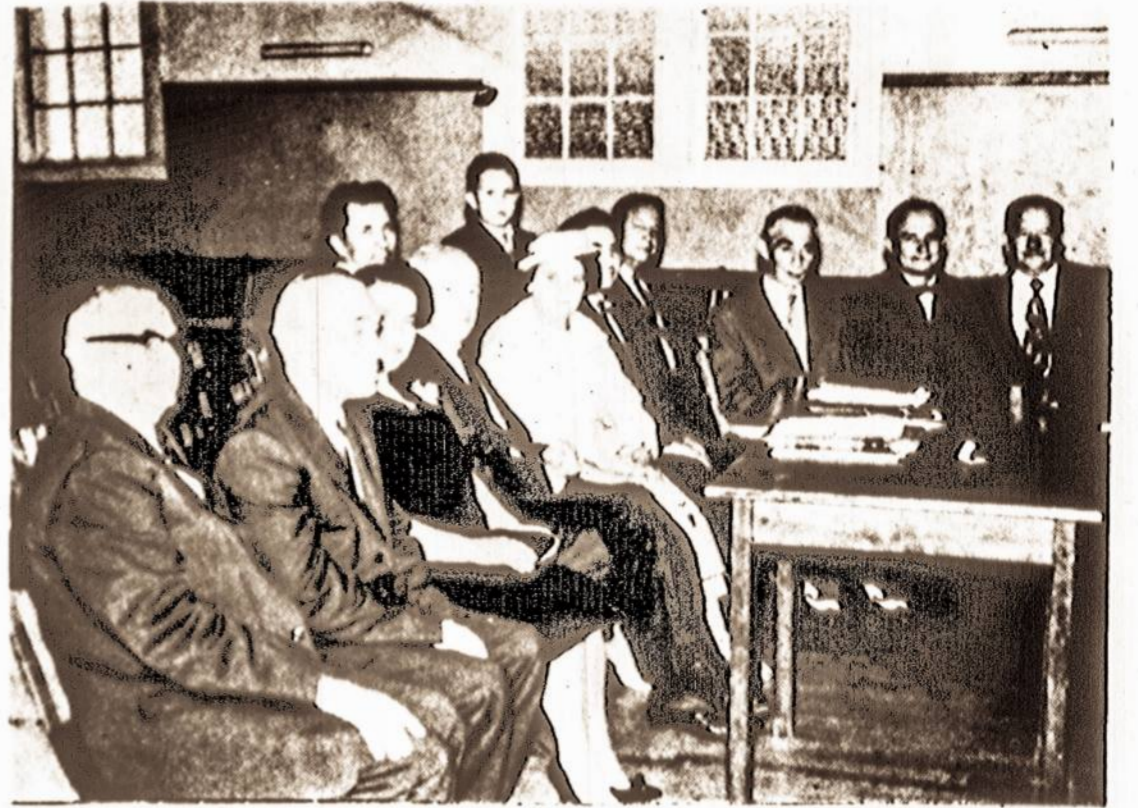
LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokietaičiai)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

Cleveland, Ohio, 136 kuopos valdyba ir veiklesnieji nariai, minint organizacijos deimantinį jubiliejų. Iš kairės į dešinę: J. Pinkus, B. Grincius, O. Šilerienė, K. Galžutis, V. Braziulis, V. Grincienė, V. Sakas, R. Šileris, V. Krivickas, P. Mikoliūnas, P. Alekna.

A. A. KAROLIUI ŽALKAUSKUI MIRUS

Jo žmonai Kotrinai Žalkauskienei tariame gilią užuojautos žodį ir liūdime kartu.

GALINA IR ALGIRDAS LEONAI

Brangiam kolegai,

ANTANUI ŠKEMAI TRAGIŠKAI MIRUS

jo šeimai, liūdesio dienose, reiškia gilią užuojautą ir kartu liūdi didžiajame skausme.

AMERIKOS LIETUVIŲ MENININKŲ SĄJUNGA

TRAGIŠKAI MIRUS JUDITAI AUDENAITEI

ANTANUI ŠKEMAI IR JURGIUI JAKS-TYRIUI,

jų šeimoms reiškia gilią užuojautą ir kartu liūdi

AMERIKOS LIETUVIŲ MENININKŲ SĄJUNGA

Š. m. rugsėjo mėn. 19 dieną staiga mirus

A. A. JONUI DAGIUI,

Jo broliui kun. Dr. Petriui Dagui ir žmonai bei jo artimiesiems, gilaus liūdesio prislėgtiems, reiškiamame nuoširdžiausią užuojautą ir kartu liūdime.

A. B. ir V. SVALBONAI ir A. NASTOPKIENE

Gilaus liūdesio valandoje, netekus brolio

JONO DAGIO,

kunigą Petrą Dagį, New Yorko lietuvių protestantų parapijos kleboną, nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi

NEW YORKO LIETUVIŲ PROTESTANTŲ PARAPLJOS NARIAI

Tiesus kelias pro žirnius...

Chicagos lietuviai turi dvi vaikų auklėjimo draugijas. Tai malonu, džiugu ir girtina, tačiau yra kiek keistoka matant, kad tos draugijos vien kitai priešiška nusiteikusias (ir gerokai sugižusios dvasioje), bando kuo kenkti ar negražias apkalbas po visuomenę skleisti. Ir kam tai? Kai šitaip "seriai pašiaušti" ir kai dvikovoj yra nelengva vieną kitą laužti, jų viena net bėga pas svetimuosius pagalbos prašyti... Tų draugijų vardai yra šie: ALVUDAS (Amerikos Lietuvių Vaiko Ugdymo Draugija) ir Chicagos Lietuvių Montessorinīs Židinėlis.

Visokie nesutarimai turi savo priežastis, o apkalbos — gilesnes šaknis. Čia paminėtoji, pirmoji teigia, kad montessorinė vaikų auklėjimo sistema seniai nuseno ir jo mokslo metodai toli atsiliko nuo gyvenimo ir šių laikų pedagogikos mokslo reikalavimų bei pagrindų ir, esą, ja šiandien domisi tik atskiri asmenys — entuziastai, o jau kas kitas ALVUDO pasekti mokslo metodai.

ALVUDAS, kreipdamasis į visuomenę, meta smarkius šūkius: bręsdami ir brandin-

J. BUBELIS

dami ugdykime pilnutinį žmogų — sveiką kūnu, protu ir pajautomis. Ši draugija yra įkurta prieš tris metus ir kai ji tuo tarpu dar tebesitenkina skambiais atsišaukimais, apeliavimais į lietuvišką visuomenę jų propaguojamus auklėjimo metodus remti ir eiti prie įsteigimo pavyzdinių vaikų namų, o montessorininkai čia kurstydami tokių vaikų auklėjimo židinėlį (darželį) ir su vaikučiais dirbdami nuo 1958 metų, jau irgi yra įsigiję nemažai visuomenės prielankumo ir dėl to nė kiek nema-no trauktis iš užimamų pozicijų.

Man atrodo, abi šios draugijos dirba gražų ir naudingą lietuviybės išlaikymo, o sykiu ir priaugančios kartos auklėjimo darbą, tegu būtų su skirtingais metodais ar sistemomis, o iš antros pusės matome, kad vis tik yra nepadoru joms skersiuotis ar maišyti suplaktą pavydą su asmeniškomis ambicijomis, jei iš tikrųjų tokių būtų šių auklėtojų širdyse.

Mūsų tauta turi "pašėlusią asmenybę" ir dėl to nejuokais yra sukurtas liaudies posakis: kad įmanytų — vandens šaukšte prigirdytų.

Lietuviybei dirbti ir jauną kartą tinkamai auklėti visiems to darbo yra ligi šios, tik reikia daugiau broliškumo ir džiaugtis iš šalies ateinančia stipria tarka ar kokia kita gražia parama, kurių visur per greit pajutomė. Daugiau parodykime pagarbos žmogui ir geram darbui. Ir nepersitenkime apie save begalvodami. Vargšas tas, kuris stengiasi būti kuo nors kitu, negu jis iš tikrųjų yra.

Baigiant, norisi dar prijungti ištrauktą iš Draugo (rugs. 3) kur tuo pačiu reikalavimu G. Grigaliūnienė rašė: "Keista, kad viena iš tų draugijų, nelyginant kokia biznio firma stengiasi kuo daugiau 'klientų' į savo pusę patraukti. Jeigu jau viena draugija pradeda niekinti kitos draugijos auklėjimo sistemą, tai tėvams belieka laukti kuri draugija liks laimėtoja, o vaikų auklėjimą atidėti vėlesniam laikui..."

Tai gi, pirmiausiai gal pasiauklėkim patys, savo mažulikus palikdami tuo tarpu pačioms mamytėms auklėti...

Rašau nenorėdamas niekam pataikauti. Šiuo atveju aš renkuosi tiesų kelią pro žirnius...

PIKTOS KALBOS

Brooklyne skleidžiamos piktos kalbos apie Romualdą Peniką, kuris vairavo tą į nelaimę patekusį Jurgio Jaks-Tyrio automobilį. Be to, kalbama, kad Romualdo tėvai irgi esą teroristai.

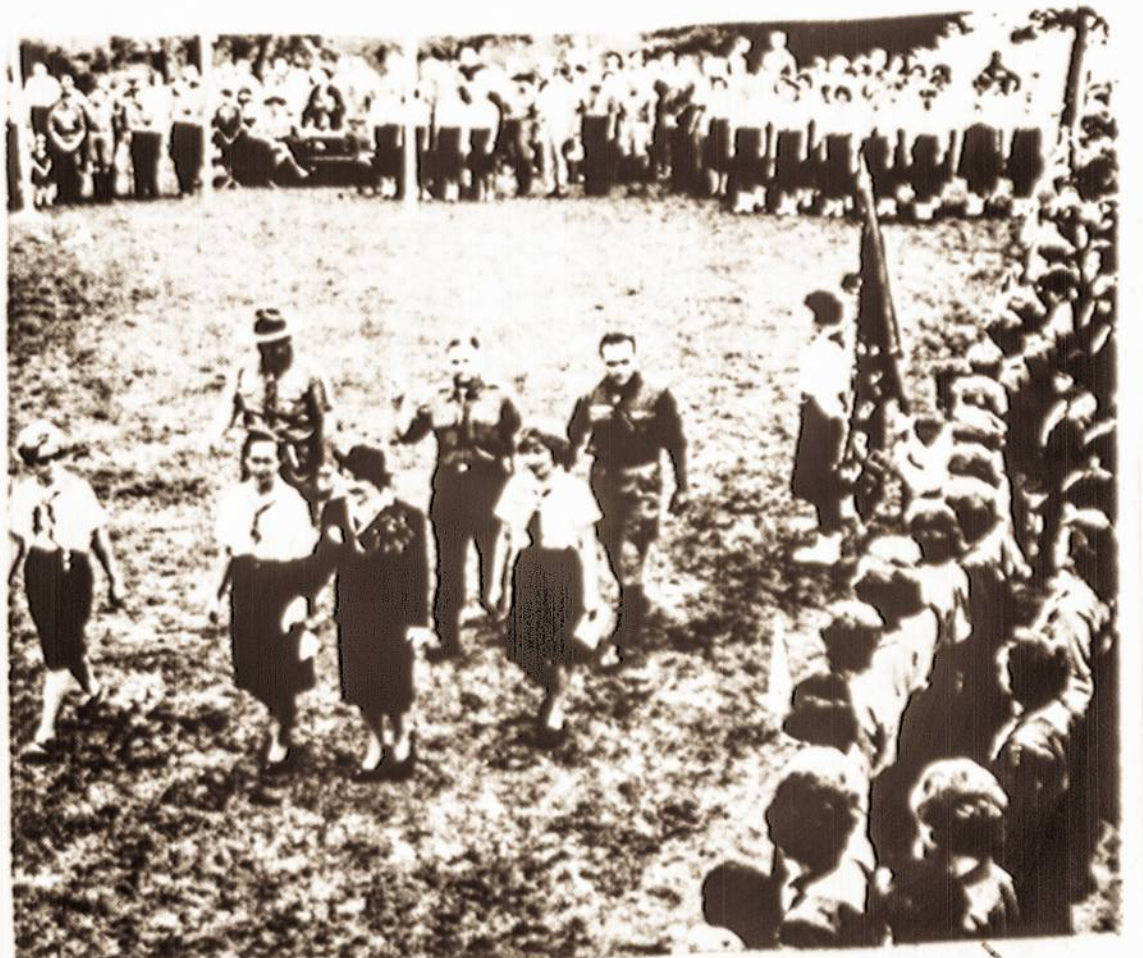
Kaip ten bebūtų, bet žmonės, kurie, vietoj užuojautos, dabar parodo tik piktos valios, tikrai neverti gero žodžio. Tik paskutinis niekšas gali manyti, kad jaunuolis norėjo savo ir savo draugų mirties.

Kai dėl Romualdo Peniko, tai jis į tą santariečių suvažiavimą buvo nuskridęs lėktuvu ir turėjo net bilietą grįžti atgal. Ir būtų lėktuvu grįžęs, jei ne velionis Jaks-Tyris, kuris Peniką prašė važiuoti kartu ir "padėti vairuoti"... Pakartotina prašomas, R. Penikas pagaliau sutiko ir savo lėktuvo bilietą perleido L. Sabaliūnui.

Antanas Škėma, kaip ir L. Sabaliūnas, kuris turėjo grįžti kartu su Jaks-Tyriu ir draugais, taip pat būtų išvengęs nelaimės, jei paskutinę minutę nebūtų apsisprendęs važiuoti į namus, vietoj pasilikus porai dienų pas J. Bačiūną, kaip buvo manęs.

Deja, žmogus nežino savo likimo...

J. R.

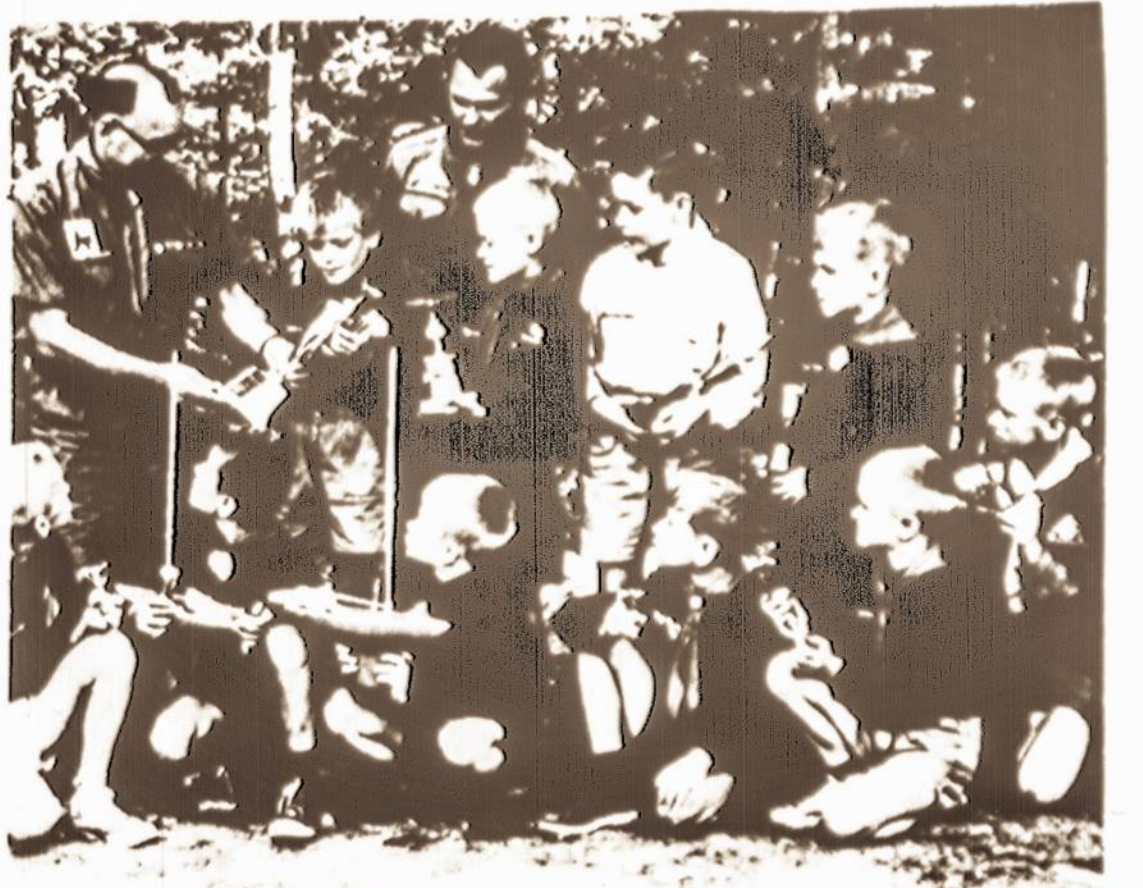

Rugpjūčio mėn. pabaigoje Buzzards Bay, Mass. įvykusioje Atlanto rajono lietuvių skautų stovykloje, pavadintoje Baltija, dalyvavo 400 abiejų lyčių skautų. Nuotraukoje — vyr. skautininkai, O. Zailskienė ir inž. E. Vilkas, inspektuoja.

R. BRIČKAUS NUOTRAUKOS

Skautai vyčiai savo stovykloje, neseniai įvykusioje Mass. valstybėje.

Jauniems skautams dalinamos dovanos bei laimėjimai.

Skautės prie savo sukurto "Gedimino bokšto" neseniai įvykusioje Atlanto rajono lietuvių skautų stovykloje, Buzzards Bay, Mass.

R. Bričkaus nuotrauka

JURGIUI JAKS-TYRIUI TRAGIŠKAI MIRUS,

Motinai Lietuvoje ir visiems draugams bei artimiesiems reiškiamo nuoširdžią užuojautą.

LESKAIČIŲ ŠEIMA

Janinai Škėmienei ir dukteriai Kristinai, mylimam vyrui ir tėvui, rašytojui ir aktoriumi

ANTANUI ŠKEMAI, TRAGIŠKAI MIRUS,

reiškiamo savo giliausią užuojautą.

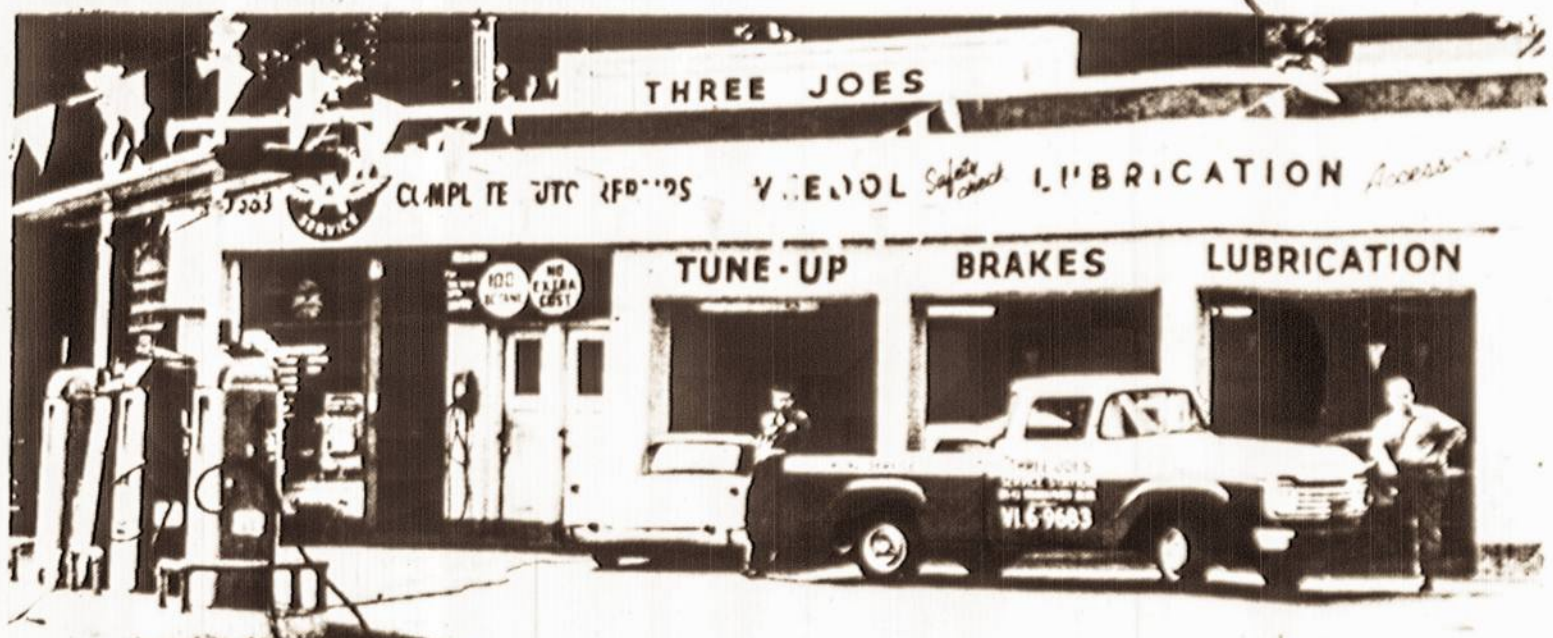
ALEKSANDRA IR CHARLES MERKER

JUOZUI, OLGAI ir DAIVAI AUDENAMS

mylimai dukrelei JUDITAI tragiškai mirus, reiškiau užuojautą ir liūdžiu kartu.

JONAS KRUNKLYS

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

Sportinės nuotrūpos

Edvardas Šulaitis

Bronius Keturakis, buvęs ėjikas ir Fasko pirmininkas, šiuo metu gyvenantis Milvaukėje, Wisconsin, jau kuris laikas (nuo baigimo Fasko pirmininko kadencijos) juodina Amerikos lietuvių sporto gyvenimą ir daugumą jame besireiškiančių žmonių. Jam beveik viskas, kas tik yra daroma mūsų sporto lauke šiame krašte, yra didelė betvarkė, ką kiti rašo sportiniais klausimais spaudoje ar Lietuvių Enciklopedijoje yra vieni nekal ir t. t. Atrodo, kad tas žmogus yra labai išmintingas arba...

Bet tiek to. Eklipe prie reikalo. Tokie B. Keturakio lietuvių sportinės veiklos niekinimai susilaukia pasigardžiavimo iš okup. Lietuvos per leidžiamą propagandinį laikraštuką Tėvynės Balsą. Šis Maskvos reikalams tarnaujantis laikraštukas kartais nuo karto vis pamirina B. Keturakio „perliukus“.

Štai, 1961 m. Tėvynės Balsas nr. 57 yra minimas Naujienose tūlęs B. Keturakio rašinys, tęsiniais spausdintas trijuose numeruose, „Kada išbrisis iš betvarkės“. Čia pradžioje yra pacituojama to straipsnio liūdna įžanga, kurioje pasikartoja B. Keturakio mintys, prieš tai jau išsakytos mažiausiai 100 kartų įvairiais atvejais, o tada sakoma: „Na, o toliau Br. Keturakis parodo, kaip primityviai bandoma vadovauti JAV lietuviams, dėl kurių sportinių rezultatų galima tik... rausti“.

Okupantams tarnaujantis laikraštukas toliau simpatizuoja pačiam B. Keturakiui, rašydamas: „Gaila, žinoma, autoriaus triūso rašant tokį didelį straipsnį, nes tai vis vien nieko nepadės“.

Bet B. Keturakiui čia taip pat priminama, kad „dabartiniai Fasko vadovai tvarko visus reikalus atžargaria ranka, lygiai taip pat, kaip kadaise darydavo jų pirmtakai buržuazinėje Lietuvoje“.

Baigdamas, laikraštukas daro išvadą: „Todėl kyla įtarimas, jog gal šis straipsnis iš viso buvo parašytas tik tam, kad „Naujienos“ pristigustos reklamų, turėtų kuo užpildyti laikraštį? Juk tai taip pat savotiškas sportas.“

Nedaug tame maskviname (atėinančiame iš Berlyno) laikraštukyje yra tiesos bei išminties. Tačiau paskutinis jo teigimas, atrodo, gerai nusisekė. Daugelis Chicagoje tikrai klausia – kodėl B. Keturakis rašo, o Naujienos skelbia šios rūšies „kūrybą“.

Šiame krašte yra madoje sensacijos. Jų vėlkomasi ir sporte, ypatingai bizneriško pobūdžio.

Rašant šiuos žodžius, iki gyvo kaulo jau buvo įgrisusios kalbos ir straipsniai spaudoje – ar vienas beisbolininkas sumuš kito (jau mirusio) beisbolininko rekordą „homranų“ srityje. Roger Maris – vadinasi šis naujasis herojus, pasikėsines į ano herojaus – Babe Ruth rekordą. Šio herojaus vardą amerikiečiai žino geriau negu prez. Kennedy, jau nekalbant apie kitus pasaulio galiūnus. Didžiausi aprasymai spaudoje, nuotraukos, spėliojimai ar jis išmuš

daugiau „homranų“, gerokai nustelbė Berlyno įvykius, kurie atrodė tik nykštukai prieš šį lazda švytuojantį ir gumą godžiai kramtantį vyrą.

Nieko nesakytume, jeigu toks karštilgiškas susidomėjimas būtų rodomas JAV olimpinų žaidimų herojams arba tiems, kurie aną mėnesį rusus įveikė. Tačiau, kada einama į kraštutiniskumus dėl už dešimtis tūkstančių algos už lazda mušimą gaunantį žmogų, kažkas atrodo negera. Čia jau prarandama nuovoka, sujaukiama tikroji sporto sąvoka, siūlomas netikras pinigų už tikrą, ir kaip amerikiečiai gali domėtis savo sportininkais mėgėjais, kurie juos reprezentuoja pasaulio akyse, jeigu ju visas dėmesys nukreiptas į lazda švytuojantį vyrą? Čia jau atsakymo visai nebereikia.

Beje, dar prieš akis yra taip vadinami „World Series“ žaidimai. Tad kantrybės vyrail Jų metu nė atominė bomba milijonų amerikiečių gal neatitrauktų nuo radijo bei televizijos aparatu.

Dabar žvilgsnis į okup. Lietuvos sportą, kurį mes patiriame iš Vilniuje išeinančio raudonojo Sporto laikraščio. Šio laikraščio rugsėjo 9 skaitome „Apžvalgininko“ mintis – „Vasaros sezonui baigiantis“. Čia jis apžvelgia paskutinius sportinius nutikimus Lietuvoje tokiais žodžiais:

„Nelinksmos mintys negalėjo aplenkiti tų, kurie Kaune stebėjo Žalgirio krepšinininkų susitikimą su Rygos ASK. Tiesiog skaudu buvo žiūrėti, kaip lengvai ir užtikrintai demonstravo savo pranašumą prieš mūsų šiuos net ne geriausios sudėties latvius. Žinoma, tai „milžinų“ komanda, daugkartinis šalies čempionas, bet juk mes jau ne sykį esame įrodę, kad mūsų galimybes – ne kiek neblogesnės...“

Kaip tyčia, savaitė buvo juoda ir mūsų pajėgiausiems Spartako ir Bangos futbolininkams. Sunku, žinoma, reikalausti, kad Maskvoje būtų nugalėta visame pasaulyje žinoma Dinamo, bet tarp mūsų sportininkų ir Moldavijos komandų tikrai neturėtų būti toks skirtumas, koks pasireiškė praėjusią savaitę (trejos rungtynės su bendru rezultatu 2:13). Sunku patikėti, kad moldavų galimybes yra tiek didesnės...“

Mes nenorime tyrinti, kad pas mus nieko nedaroma siekiant stiprinti mūsų reprezentacinį sportą. Bet įvykių parodo – dirbti reikia dar intensyviau, su didesne iniciatyva. Reikia gerai pagalvoti: ar negalima geriau panaudoti turimas jaunas jėgas? Ar negalima pagreitinti jų brenimo?

Dar vienas nemalonas faktas: mūsų plaukikai visai nedalyvavo Lvoje vykusiose varžybose, kur buvo šturmuojami Europos rekordai. Žinoma, tam buvo rimtų ir patėsinamų priežasčių, bet aišku ir kita: nors bazė smarkiai pagerėjo, plaukime pažanga daroma per lėtai.“

Kaip matote, ir okup. Lietuvoje pasitaiko kritiškų minčių iš sportinio gyvenimo. Tačiau jų autoriai nė maža dailimi negali susilyginti su mūsų šiuo, šios rūšies specialistu – B. Keturakiu.

V. Kisieliaus nuotrauka

Trakuose įvykusios Pabaltijo akademinio irklavimo varžybose Lietuvos atstovai laimėjo septynias rungtis iš dvylikos. Nuotraukoje - viena iš nugalėtojų - merginų aštunvietės jgula.

LIETUVIŲ AMERIKOS PILIEČIŲ KLUBAS

280 Union Avenue Brooklyn 11, N. Y.

BARAS IR RESTORANAS. Salės koncertams, sokiams ir kitokioms pramogoms.

Susirinkimai - nemokamai. Spaudos kioskas

KOSTAS VAITAITIS, Reikalų Vedėjas

Telefonas: EVergreen 4-9672

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADŽIŪNAS, Savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona. Pyragai vedybiniais ir kitokiems pokyliams.

36-40 Stagg St., Brooklyn 6, N. Y.

Telefonas: STagg 2-5938

NORI PIRKTI AR PARDUOTI NAMUS—TAIP PAT APDRAUDŲ REIKALAIŠ KREIPKIS Į

AMERICAN HOME REALTY

84-14 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. — (Forest Parkway stotis)

Tel. Hickory 1-5220

William J. Drake

Licensed Real Estate Broker

Lietuviams specialus patarnavimas

Income Tax užpildymas

APDRAUDOS SPECIALISTAS

Šioje firmoje apdrausk savo namus, baldus nuo gaisro. Apdrausk nelaimingus atsitikimus prie savo nuosavybės. Nė per vieną kitą greičiau nuosavybę neparduosi. Niekas kitas Tau nesuras tinkamesnių namų.

RAINBOW CORNER

BAR & LOUNGE

ALFRED A. CILCIUS Savininkas

Salė susirinkimams, vestuvėms, krikštynoms ir kitokiems pobūviams. Taip pat duodami polaidotuviniai pietūs.

106-01 Jamaica Ave. Richmond Hill, N.Y.

Tel. Virginia 6-9506

WHITE HORSE

Tavern

BARAS IR RESTORANAS.

Duodami polaidotuviniai pietūs.

PRANAS BRUČAS Savininkas

86-16 Jamaica Ave. Woodhaven, N. Y.

Tel. Virginia 6-9519

Winter Garden Tavern Inc.

1883 Madison Street Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)

Telefonas: EVergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienė

Jaukus baras

Salė susirinkimams

vestuvėms ir

pobūviams

Gali tilpti 200 žmonių

LIETUVIŠKIEMS

suėjimams nemokamai

VACYS STEPONIS

Savininkas

40 East 26th St. New York City MU 3-2928

THE

Tel. TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave. Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant

Ona ir Jonas Valaičiai

Nesusivokimas ar piktà valia?

Atidziai seku Vienybėje — "Sportines nuotrupas", kurias rašo Edvardas Sulaitis. Bet man neaišku, ar E. Š. nenusivokia sportiniuose reikaluose ar turi piktos valios kraipyti faktus taip, kaip jam patinka.

Vienybės 24 n. rašoma: "Vartau naująjį Sporto numerį (1961 m. Nr. 3) mane pasiekusį maždaug mėnesiu po to, kai spauda buvo paskelbusi, jog jis "išėjo".

FAKTAS: Patikrinus FASK-te paaiškėjo, kad p. Sulaitis nėra ŠALFASS narys, todėl normaliai jis neturėjo Sporto visai gauti. Kas liečia Jurgio Jašinsko (buv. Lietuvoje Kūno Kultūros Rūmų aukšt. mokyklų inspektorius), Zanono Puzinausko ir kitų straipsniai be abejo suprantami tik tiems, kurie daugiau negu lokalinis spaudos aprašymus "įkerta".

Vienybės rugpjūčio 4 num. p. E. Š. matematiškai išvedžiodamas didžiules išlaidas susidarysiančias, jei reikės vyksti į Zaidynes į Bostoną iš

Chicago, pamiršo 2 dalykus: kad nujorkiečiams ir bostoniečiams yra tiek pat kelio į Chicago, kiek čikagiečiams į Bostoną ar New Yorką, ir kad Chicago Lituania vargu ar atstovauja "Chicago futbolo klasę". Toliau rašoma, kad lauko tenisininkas G. Paltarokas nebuvo pakviestas į pabaltiečių pirmenybes, o J. Giedraitis dėl to protestuodamas taip pat į Pabaltijo Zaidynes nevykęs.

FAKTAS: Pabaltiečių Zaidynių Clevelande rengėjų pranešime, kurį gavo visi ŠALFASS klubai (taip pat ir Chicago Neris bei Hamiltono Kovas), pasakyta: "Šitas turnyras lietuviams yra grynai individualinio pobūdžio ir jokie atskiri kvietimai nebus siuntinėjami".

Vienybės 4. n. p. E. Š., kalbėdamas apie "varginę" Zaidynės pasiruošimą, rašo: "...gerai žinome klevelandiečių padėtį, į kurią jie buvo pastatyti atsisakius Zaidynes rengti Bostone, o po kurio laiko ir New Yorke".

Iš tikrųjų buvo taip: liepos 16 d. Bostonui atsisakius pravesti Zaidynes FASK-as kreipėsi raštu į Detroitą, Rochesterį ir Clevelandą, ieškodamas vietos Zaidynėms. Iki rugpjūčio pradžios Detroitas ir Rochesteris atsakė neigiamai. Iš Clevelando nebuvo jokios žinios. Tada New Yorkas griežėsi organizuoti Zaidynes, sudarė reikalingus komitetus ir gavo visas aikštes ir patalpas vienoje vietoje ir apie tai painformavo visus klubus bei spaudą. Rugpjūčio pradžioje p. A. Bielskus telegrama pranešė FASK-ai, kad LSK Zaidynes ir V. V. Apygarda sutinka rengti Zaidynes Clevelande. FASK-as, atsižvelgdamas į tai, kad Clevelande galima buvo tikėtis gausensio sportininkų pasirodymo (ypač Chicago!), leido Clevelandui rengti Zaidynes. Taigi New Yorkas neatsisakė, tik p. A. Bielskus neatsakingas delsimas ir pasisiūlymas 3 savaitių laikotarpyje rengti Zaidynes, sudarė tai kas įvyko, iš Chicago dalyvavo nedaugiau,

kaip tužinas sportininkų!

Toliau taip rašoma: (apie Lituania futbolo komandos neatvykimą į Zaidynes, nes esą Lituania komandos vadovas R. Kozėnas 4 dienas prieš Zaidynes informavęs, kad į Clevelandą nevyks) "Gaila, kad jis (Vakselis) nepasiteiravo pas mus: mes būtume jau antradienio vakare garantavę už čikagiečių neatvykimą į Clevelandą".

Faktas buvo toks: LAK New Yorke gavo raštu pranešimą, kad Lituania futbolo rinkai į Zaidynes nevyks tik sportininkams sėdant į autobusą (12 valandų prieš zaidynes).

Toliau rašoma: "Kada Clevelande būrelis mūsų sportininkų bandė savo jėgas tarpusavyje, Chicagoje vyks pabaltiečių futbolo varžybos, kurios ir buvo didele dalimi kaltos, kad į Clevelandą suvažiavo mažokai sportininkų ir, kad turėjo būti atšauktos futbolo varžybos."

ATLETŲ PROGRAMA

Lietuvių Atletų klubas šiam rudeniu yra numatęs plačią ir nesportinę programą. Rugsėjo mėn. rudens sportinio sezono atidarymu, įvykusio pereitą šeštadienį, programa tęsiama toliau: Spalio 14 d. įvyksta tradicinis alutis. Spalio 21 d. — A. Kynasto ir J. Klivečkos pagerbimo pobūvis. Lapkričio 11 — Klubo veteranų pobūvis. Lapkričio 18 — Rudens balius su menine programa naujoje Ridgewood Lane salėje. Gruodžio — 9 Literatūros vakaras, o gruodžio pabaigoje — savaitgalio dailininkų — mėgėjų paroda. Metai baigiami šauniu Naujųjų metų sutikimu Ridgewood salėje.

Gera, kad nors p. E. Š. prisipažįsta, kad pabaltiečių futbolo varžybos kaltos, kad futbolininkai iš Chicago neatvyko į Clevelandą.

Štai jo paties nutylėti faktai: liepos 1, 2, 3 turėjo įvykti pabaltiečių futbolo pirmenybės, kurioms vykdėti LFK FASK-to. Dėl nežinomų priežasčių pirmenybės neįvyko.

Pabaiga 12 psl.

BANGA TELEVISION

VYTAUTAS ZELENIS, Savininkas

3423 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.

Telefonas: APplegate 7-0349

FARDUODAMA: televizija, radijas, Hi-Fi stereo, fonografai, dulkių siurbliai, oro vėsintuvai. Didelės nuolaidos Admiral, Motorola ir Blaupunkt vokiškiems Hi-Fi. TAISOMA: televizija, stereo Hi-Fi bei radijas. Darbo valandos kasdien iki 7 v. vak., penktadieniais iki 9 v. v.

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave.,

Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: VIRGINIA 9-3112

ROBERT F. NARK

Apraudos AUTO Specialistas

Any car - Any age driver

ALL FORMS OF INSURANCE

26 COURT ST. BROOKLYN, N. Y.
Tel. MAin 4-6400 VA 5-0783

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

Albert F. Peters (Petrauskas)

Park Hill Realty

Aprauda, nekilnojamas turtas, federaliniai, valstybės ir miesto taksai. Notary Public.

84-17 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y.

TELEFONAS: VIRGINIA 3-1477

LISAUSKŲ MAISTO KRAUTUVĖ

Lietuviški sūriai, juoda duona, aukštos rūšies rūkyti kumpiai, dešros ir skilandžiai pigiomis kainomis. Prekes siunčiame ir per paštą

Martha & Peter Lisauskas

64-09 56th Road Maspeth 78, N. Y.

Telephone: TWining 4-8087

BARAS IR RESTORANAS

Julius Daugmaudis, Sav.

Stiklinis baras, viena gražiausių užėigų

273 GRAND STREET
Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVERgreen 4-9533

REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVERgreen 7-2089

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIŪNAI

(Vairiausias rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: VIRGINIA 3-3544

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY

1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.

Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.

Telefonas: POplar 5-4110

JUOZAS GARŠVA

231 BEDFORD AVENUE
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS

BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVERgreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.

KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVERgreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON

660 GRAND STREET

BROOKLYN, N. Y.

NOTARY PUBLIC

Tel. STagg 2-5043

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVIČIUS, Direktorius

410 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.

Tel. STagg 2-4409

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS (VAIRIEMS REIKALAMS)

VIENYBĖ

V. Sidzikauskas, Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas, spalio 8 d. išvyksta į Europą. Dalyvaus pavergtųjų tautų seimo sesijoje Paryžiuje, be to, lankysis Londone, Dubline, Genevoje, Briuselyje ir Bonnoje. Grįž apie lapkričio mėn. pradžią.

Dr. P. Vileišis, iš Waterbury, Conn., dalyvavo LB apygardos apylinkių atstovų suvažiavime, kuris įvyko praeitą šeštadienį Brooklyne.

O. Stepanauckienė, iš Scrantop, Pa., šią savaitę viešėjo pas Marijoną ir Jurgį Jokūbaičius, Flushing, N. Y.

Jurgiuo Juodžiui, dailininkui, 50 metų amžiaus sukakties proga rengiamas pagerbimas, kuris įvyks spalio 8 d. Valaičių (Arlington) restorane.

A. Maceika, R. Kezys, A. Šetikas, K. Bačiauskas, Z. Jurys, A. Vakselis, A. Varnas išrinkti į LB New Yorko apygardos valdą.

Algis Devenis, dr. Mykolo ir Alenos Devenių sūnus, išrinktas vienas stambios Bostono inžinerijos imonės viceprezidentu. Šioje firmoje dirba apie 300 inžinierių.

Litaveras Jurskis ir žmona Julija rugsėjo 20 d. Philadelphiaje susilaukė pirmagimi gūnų Paulių Algirdą.

Stasys Jakštas, mūsų bendradarbis, centriniame New Yorko pašte laimėjo šių metų "darbščiausio tarnautojo" premiją - 50 dolerių.

Dr. Jurgis Baltrušaitis yra Lietuvos pasiuntinybės Paryžiuje patarėjas, o ne sekretorius, kaip buvo pažymėta praetame numeryje.

Zivilė Jurienė neseniai grįžo iš Chicago, kur ji buvo nvykusi aplankyti gimines ir draugus.

Albertas Juškus, Baltimorės lietuvių radijo valandėlės vedėjas, su žmona labai daug prisidėjo prie Tautų festivalio metu veikusio lietuviškų valgių bufeto organizavimo. Jiedu ten labai dirbo ir visokiariopai talkininkavo.

Parduodamas trijų šeimynų namas Williamsburgo sekcijoje, Brooklyne. Naujas centralinis šildymas. Tuščias butas. Kaina \$9,500. Be brokerio. Telefonas EV 7-1192. Asmeniškai kreiptis 422 Lorimer St.

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

LB New Yorko apygardos apylinkių atstovų suvažiavimo ir literatūros vakaro dalyviai, praeitą šeštadienį, Brooklyne. Sėdi (iš k. į d.) V. Alksninis, J. Maurukas, A. Senikas, dr. P. Vileišis.

PILIEČIŲ KLUBAS RUOŠIASI SUKAKTIES BANKETUI

Brooklyno Lietuvių Piliečių Klubas, prieš ketverius metus minėjęs savo įsikūrimo 50 sukaktį, dabar ruošiasi kitai labai svarbiai sukakčiai - 30 metų, kai pasistatė namus. Brooklyno lietuvių gyvenime, Klubas yra suvaidinęs di-

delį vaidmenį, nes jis savo narius ruošdavo tapti JAV piliečiais, skiepydavo juose lietuviškumo dvasią, grūdindavo juos kovai dėl savo teisių ir t. t.

Apie 1930 metus, kai Klubas statė savo namus, jau buvo suburta gražus Brooklyno lietuvių būrys. Tada iš vien su Klubu veikė ir lietuvių siuvėjų lokalas, davęs jam 15,000 dolerių paskalą. Į talką buvo pakviesti ir visi vietos biznieriiai. Ir jie atėjo į talką Klubui ne su tuščiomis rankomis. Todėl Klubu prieangyje tebestovi įmūrinta žalvarinė lenta su pirmųjų Klubu talkininkų vardais.

Iki 1930 metų Brooklyne viešpatavo nuomonė, kad vietos lietuviams nieko vieningo negali padaryti. Bet LAPK įrodė, kad tai būta klaidingos nuomonės. Klubas atliko savo darbą su kaupu; ne tik pasistatė namus, bet ir skolą išmokėjo iki cento.

Tiesa, prieš keletą metų lietuvių siuvėjų lokalas, ACW vadovybės įsakymu, buvo priverstas persikelti į unijos namus. Sv. Jurgio draugija, kaip žinoma, likvidavosi. Susirinkimai bei pramogos Piliečių Klube sumažėjo, nes daugelis senosios kartos lietuvių išmirė, o kiti išsikraustė į užmiesčius. Nors klubas nebeturė skolų, bet jo biznis pradėjo siaurėti. Kadaiše, renkant valdybas, kandidatų būdavo daugiau, negu reikėdavo. Šiandien yra priešingai - reikia ieškoti kandidatų į valdybą...

Šių faktų akivaizdoje, Klubu vadovybė (valdyba ir direkto-

rių taryba) pasirūpė dar kartą išjudinti savo narius, organizacijos ir pavienius veikėjus susidomėti prieš 30 metų pastatytu visų lietuvių židiniu. Ir todėl kas tik bebūtų rengiama - vestuvės, banketai, susirinkimai, prakalbos ar kitas kuris lietuviškas pobūvis, turi būti rengiamas LAP Klube, 280 Union Ave., Brooklyne.

Taigi, spalio 28 d. Lietuvių Piliečių Klubas ruošia savo jubiliejinį banketą, kuriuo bus paminėta nuosavų namų įsigijimo sukaktis. Jei prieš 30 metų buvo galima išjudinti Brooklyno ir apylinkės lietuviams šiam namui pastatyti, tai šiandien tikrai neturėtų būti sunku atsilankyti į jų jubiliejinį banketą. Tai bus ne vien pasilinksminimas, bet ir pasikeitimas nuomonėmis, kaip sutartinai atgaivinti Klubu veikimą, kaip išlaikyti jo namus Brooklyne. Naujieji ateiviai, kurie prieš dešimtmetį įsijungė į Amerikos lietuvių gyvenimą, ypač kviečiami dalyvauti šioje bankete.

K. N.

Pranešimas

Prie pirmojo lietuvių kūriamo miesto Lakonijoje, New Hampshire, apie 60 mylių nuo Bostono, savininkas dėl laiko stokos negalėdamas eksploatuoti, praneša, kad parduoda tik lietuvių šeimai 2-ju aukštų gyvenamą namą iš 10 kambarių (reikia dažyti). Taip pat parduoda ten pat esanti neužbaigtą 2-ju aukštų pastatą apie 15 metų senumo, kuri lengvai galima pertvarkyti į 20 kambarių motelį. Tie namai yra ant 5 akrų žemės sklypo, prie pat miesto kelio. Pirkėjas tuos pastatus lengvai galės paversti restoranu su baru ir viešbučiu arba moteliu, nes vieta yra kurortinė, nepaprastai gražioje kalnuose prie ežerų, garsi sveiku kalnu klimatu.

Įmokėti reikia tik apie 4,000 dolerių, nes bankai sutinka finansuoti. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis:

Z. Steponavičius, 12 Morris St., Stamford, Conn. Telefonas Ftreside 8-6808 (vakarais).

Kaireje: Publikos dalis literatūros vakare, įvykusiame praetą šeštadienį Brooklyno Liet. Klubu salėje. Vakaras įvyko po LB New Yorko apygardos apylinkių atstovų suvažiavimo.

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

NESUSIVOKIMAS AR...

Atkelta iš 11 psl.

Rugpjūčio pradžioje per spaudą sužinota, kad žaidynių Clevelande metu Lituanica (LFK) rengia Chicagoje Pabaltijo futbolo pirmenybes. FASK-as raštu uždraudė tokias pirmenybes vykdyti žaidynių metu. Pabaltiečių pirmenybės vis dėlto įvyko. Klausimą spręs ŠALFASS suvažiavimas Toronte.

Besiguosdamas, kaip sunku būti sportinės spaudos darbuotoju, p. E. Š. rašo: "Savo laiką man yra tekę redaguoti FASK-to leistas Sporto Žinias. Baigus šį darbą, buvo likę sąskaitų, kurios apmokėtos iš savo kišenės. Tada tos sąskaitos buvo perduotos naujam FASK-ui, bet jos taip ir liko užmirštos..." Kodėl? Todėl, kad neatsiskaityta su FASK-tu už pustrėčių metų žurnalo tvarkymą ir nepristatyta dabartiniam FASK-u apyskaitos.

Vienybės gegužės 26 d. numeryje p. E. Š. duodamas paaiškinimas, kodėl neatvažiavo žaidėjai iš kitų miestų (į Pabaltijo pirmenybes New Yorke) rašo: "Pavyzdžiui, Chicago sporto klubai apie jų žaidėjų oficialų pakvietimą į lietuvių rinktinės sužinojo tik kelioms dienoms prieš pirmenybių pradžią. Pirmenybės prasidėjo šeštadienį, o pakvietimas atėjo tik trečiądienio vakare. Visi žinome, jog sportininkai nėra kareiviai, kurių pasiruošimui į kelionę duodamos 24 arba 48 valandos."

Faktai tačiau ką kita sako:

Balandžio 26 d. Pabaltijo Lietuvių Federacijos lietuvių atstovas p. A. Bielskus buvo raštu FASK-to painformuotas apie rinktinių sąstatus ir rinktinės dalyviams kelionės išlaidų apmokėjimą (taigi 17 dienų prieš varžybas). Iki

gegužės 1 dienos, nesulaukus kvietimų, kontaktuotas Chicagoje p. V. Grybauskas ir jis paprašytas rūpintis visais cikagiškiais rinktinių dalyviais (taigi 13 dienų prieš pirmenybes). Gegužės 4 d. visiems dalyviams (Chicago sportininkams per p. V. Grybauską, Clevelando A. Bielskų, Toronto Sporto Apygardą) išsiuntinėti asmeniniai kvietimai (9 dienos prieš pirmenybes), gegužės 6 d. Torontas informuoja FASK-ą raštu ir telefonu apie jų sportininkų dalyvavimą ar nedalyvavimą; gegužės 8 d. Clevelandas informuoja FASK-tą. 13 dienų po pabaltiečių pirmenybių p. E. Šulaitis klaidina aukščiau pacituotais žodžiais mūsų visuomenę.

ALEKSANDRAS VAKSELIS
FASK-to Pirmininkas

Škaičiuokite ir platinkite
VIENYBĖ

